

пехус институт

DigiPAC: Дигитално участие и активно гражданство. Програма за обучение на млади ролеви модели.

Наръчник за учебния план

[Цветина Арсова Нецелман, Катя Ауге,
Ейми Уинкълър, Тереза Долинга]
11-8-2021

ACTIon

*Promoting active citizenship
through civic education and
active online participation
of youth role models*

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. AGREEMENT NUMBER: 621400-EPP-1-2020-1-DE-EPPKA3-IP1-SOC-IN
PROJECT TITLE: ACTIon – promoting active citizenship through civic education and active online participation of youth role models

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Съдържание

Съдържание	1
Добре дошъл!	3
Контекст	4
Структура на Наръчника	5
Теоретична рамка	6
Дигитално гражданство и дигитални компетентности	6
Таксономия на Блум: познавателни домейни	7
Учебни цели	8
Програма	11
Структура на програмата за обучение	11
Допълнителни теми за размисъл	11
Онлайн инструменти	12
Преглед на програмата за обучение	13
Модул А – Взаимодействие онлайн (ден първи)	15
Кратко описание	15
Обхват	15
Учебни цели	15
Дейности	16
1. Въвеждане и създаване на безопасно пространство	17
Допълнителни теми за размисъл	18
2. Какво можем и какво не можем да правим в онлайн света (Нетикет)	19
Допълнителни теми за размисъл	19
3. Въведение в основни понятия, свързани с медийната грамотност	20
Допълнителни теми за размисъл	21
4. Истории... Опит... Сенсибилизация...	22
Допълнителни теми за размисъл	23
5. Семинар за сценарии	24
Допълнителни теми за размисъл	25
6. Обратна връзка	26
Модул Б – Живот в демокрация (Ден втори)	27
Кратко описание	27
Обхват	27
Учебни цели	27
Дейности	28

1. Аз и социалните медии	29
Допълнителни теми за размисъл	29
2. Възпроизвеждане с картини	30
Допълнителни теми за размисъл	30
3. Упражнение за разказване на истории.....	32
Допълнителни теми за размисъл	32
4. Фалшиви новини	33
Допълнителни теми за размисъл	34
5. Живот и действие в демократични общества	35
5а. Избори.....	35
Допълнителни теми за размисъл	36
5б. Осъществяване на връзки	37
Допълнителни теми за размисъл	38
6. Обратна връзка и учене	39
Модул В – Участие онлайн (Ден трети)	40
Кратко описание	40
Обхват	40
Учебни цели.....	40
Дейности	41
1. По стълбата – въведение в младежкото участие	42
Допълнителни теми за размисъл	44
3. Въведение в дигиталните инструменти за активно младежко участие.....	45
2а. adhocrasu+ – Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие.....	45
2б. F.I.R.E. – Инструмент за изграждане на капацитет	48
Допълнителни теми за размисъл	48
3. Обратна връзка и учене	49
4. Последващи действия: Опит с активно участие на младежта.....	50
4а. adhocrasu+– Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие.....	50
4б. F.I.R.E – Инструмент за изграждане на капацитет	53

Добре дошъл!

Дигитално участие и активно гражданство (DigiPAC): Обучителна програма за млади модели за подражаване.

Уважаеми Читатели,

Имаме удоволствието да Ви представим учебния наръчник digiPAC, създаден в рамките на финансирания от ЕС проект "Еразъм+" ACTION. Тази програма за обучение спомага за насърчаване на гражданското образование, активното дигитално гражданство и демократичното участие на младите хора във формални и неформални образователни условия.

Защо това е все по-важно?

Защото да си онлайн е начин на живот за младите европейци.

През 2019 г. 94 % от младите хора в ЕС ежедневно използват интернет, в сравнение със 77 % от общото население (Евростат, Да си млад в Европа днес – дигитален свят, 2020 г.). Младите хора обаче не използват пълния потенциал на дигиталните технологии за достъп до информация относно гражданските си права и въпроси, свързани със здравеопазването и образованието, нито участват в процесите на вземане на решения в своите общности и общество като цяло. Най-често срещаните онлайн граждански дейности за хора на възраст 16-29 години е да си взаимодействат с публичните органи и да получават информация от уебсайтовете на публичните органи. Едва 15% от младите хора са публикували какво мислят по граждански или политически въпроси; само 17 % участват в онлайн консултации и гласуват по определени граждански или политически въпроси. Налице е явна празнина в начина, по който младите хора използват дигиталните технологии, и тази празнина е още по-голяма, когато става въпрос за младежи в неравностойно положение. ACTION – Насърчаване на активното гражданство чрез гражданско образование и активно онлайн участие на младежки модели за подражание – има за цел да запълни тази празнина.

Надяваме се наръчникът да стимулира много идеи и вдъхновение и предоставя практически насоки как да се достави програмата за обучение.

Пожелаваме ви успех!

Екипът на ПРОЕКТА ACTION nexus

Контекст

Съфинансираният проект "Action" по програма "Еразъм+"¹ обединява шест партньори от четири държави от ЕС и една държава извън ЕС², с цел да се овластят младите хора, особено от общности в неравностойно социално положение, да станат активни дигитални граждани. Двама от шестте партньори по проекта – Nexus³, германски изследователски институт, специализиран в участието на гражданите, и HESED⁴, българска организация, фокусирана върху социалната интеграция на ромските младежи – са разработили отделни програми за обучение по дигитално гражданство (DigiPAC и MOLA), които ще бъдат пилотирани както във формални, така и в неформални, образователни ситуации в четири от страните-партньори. Програмите използват вече съществуващи офлайн и онлайн образователни инструменти, които бяха избрани и адаптирани, за да изпълнят целите на проекта ACTION.

Таблица по-долу предлага кратък преглед на двете ACTION програми – DigiPAC, съставен от Nexus, и MOLA, от HESED:

Таблица 1: Програми за обучение Action – DigiPAC и MOLA

Програма	DigiPAC: Дигитално участие и активно гражданство	MOLA: Модел за активизиране на лидерите в становищата
Учебна среда	Формални: средни училища	Неформално: образование, основано на общността
Участниците	Деца и юноши, приблизително 14-18 години	Млади възрастни, до 25 години
Инструктори	Учители	Общностни/социални работници
Централни цели	<ul style="list-style-type: none">Обучение на дигитални и демократичните компетентности на младите хораПредоставя възможност да използват онлайн света, за да участват активно в своята общност и обществото като цяло	<ul style="list-style-type: none">Обучение на дигитални компетентности на младите лидери в общностите в неравностойно положениеПредоставя възможност да използват онлайн света за подобряване на здравната грамотност в своята общност
Партньор на ACTION	Nexus Институт за управление на сътрудничеството и интердисциплинарни изследвания, Германия	фондация "Здравеопазване и социално развитие" (HESED), България

Този наръчник предоставя лесни за използване насоки за изпълнението на програмата Nexus, DigiPAC – учебна програма с продължителност два дни и половина, изградена от три отделни модула. Читателите ще получат информация за теоретичната рамка и учебните цели на DigiPAC, както и инструментите за осъществяване на обучението на млади хора. Както бе отбелязано по-горе, DigiPAC е предназначен предимно за средни училища, като учителите са инструкторите, а учениците са получатели на обучението. Тя обаче може да се прилага и в

¹ Допълнителна информация: <https://www.erasmus-action.eu/>

² ЕС: Германия, Гърция, България, Белгия; извън ЕС: Северна Македония.

³ Допълнителна информация: <https://nexusinstitut.de/>

⁴ Допълнителна информация: <https://hesed.bg/en/>

⁵ Образователните практики на ACTION ще бъдат пилотирани в България, Германия, Гърция и Северна Македония.

други формални и неформални учебни среди. Съвети за гъвкаво адаптиране на времевата рамка, структурата, формата (онлайн/офлайн) и съдържанието на обучението към различни социални контексти и учебни среди са включени в целия наръчник.

Всеки от трите модула на DigiPAC съдържа дейности, които обхващат широк спектър от теми и предават различни дигитални и демократични умения. Младите участници са подканени да обсъдят основните правила за поведение в дигиталния свят, да придобият осведоменост за и да споделят лични преживявания с различни форми на дискриминация, да научат за демократичните ценности и структурата на демократичните общества и се насърчават да мислят за собствените си отговорности за и възможностите за дигитално и демократично участие. Програмата за обучение дава възможност и оправомощава младежите да заемат позиции като модел за подражание, да разпространяват наученото сред своите връстници и по този начин да оказват положително влияние върху собствените си социални групи.

Структура на Наръчника

Наръчникът започва с кратко въведение в Теоретична рамка и педагогическата концепция, които са в основата на проекта ACTION и програма DigiPAC. Бъдещите инструктори се запознават с понятията за **дигитално гражданство**, **дигитални компетентности** и **когнитивните домейни**, към които са насочени различните дейности, както и специфичните учебни цели на DigiPAC.

След това инструкторите се запознават със самата **учебна програма** за Грешка! Източникът на препратката не е намерен.. Този основен сегмент предлага кратък преглед на структурата на всеки от трите **модула**, последван от подробно описание на отделните **дейности**. Читателите получават инструкции стъпка по стъпка, времеви план, информация за нужните материали и подготовка и полезни предложения за гъвкавото им адаптиране към онлайн формат или към особените нужди на групата. Посочени са и оригиналните източници, от които учебните дейности са били набавяни и адаптирани.

Всички **материали** (работни листове, видеоклипове, въпроси, изображения и плакати), необходими за изпълнението на програмата, са съставени в този **файл**:

Теоретична рамка

Дигитално гражданство и дигитални компетентности

Дигитализираното бъдеще се нуждае от граждани, които познават правата и отговорностите си, както офлайн, така и онлайн. Практиките, които са основополагащи за демокрацията – получаване на информация и новини, формиране и обмен на мнения, и политически активизъм – вече се осъществяват в рамките на дигиталната сфера, като тази тенденция ще се засилва. Следователно образователните програми трябва да обучават младите хора да „действат“ демократично в дигиталния свят чрез предаване както на гражданското образование, така и на **дигиталните компетентности**. При това те могат да дадат възможност на младите хора да станат активни **дигитални граждани**. Тази глава предлага кратко определение на тези три ключови термина⁶.

ACTION разчита на определението за **гражданско образование**, наричано още демокрация или гражданско образование, предоставено от младежката организация Youthpower.org:

"Гражданското образование (познато още като обучение на гражданите или образование за демокрация) може да бъде определено в общи линии като предоставяне на информация и учебен опит за придобиване на умения и овластяване на гражданите да участват в демократични процеси."

(Youthpower.org н.д.).

Гражданското или демократичното образование може да бъде насочено към всяка възрастова група, във всяка държава, на всяко ниво – международно, национално или местно – и не е обвързано с една конкретна форма или метод. Тя може да бъде предадена например чрез кампании за масови медии, емпирично обучение или учене в класната стая (срв. Youthpower.org) – и е централен елемент от програмите за обучение, разработени както от ХЕСЕД, така⁷ и от Nexus за ACTION.

Дигиталната компетентност е не само необходимо изискване за активно онлайн участие: тя е неразделна част от основните граждански компетенции в дигитализираните общества, както и основоположен елемент от по-нататъшен, всеобхватен термин: **дигитално гражданство**. Определението за дигитално гражданство, използвано в ACTION, произтича преди всичко от проекта на Съвета на Европа "Образование за дигитално гражданство" (Frau-Meigs et al. 2017):

"Може да се каже, че дигиталното гражданство се отнася до компетентната и положителна ангажираност с дигиталните технологии и данни (създаване, публикуване, работа, споделяне, общуване, разследване, игра, общуване и учене); участие активно и отговорно (ценности, умения, нагласи, знания и критично разбиране) в общностите (местно, национално, глобално) на всички равнища (политически, икономически, социални, културни и межкултурни); участие в двоен

⁶ За допълнителни подробности моля, вижте теоретичната рамка на ACTION (https://www.erasmus-action.eu/wp-content/uploads/2021/09/ACTION-Theoretical-Framework-and-Analysis_Web_version.pdf).

⁷ Втората програма за обучение, разработена от HESED със заглавие "МОЛА: Модел за активиране на лидерите на становищата", можете да намерите тук: [Връзка](#)

процес на учене през целия живот (във формални, неформални, неформални условия) и непрекъснато защитаващо човешкото достойнство и всички съпътстващи човешки права."

(Съвет на Европа 2021a)

Според Съвета на Европа всяко физическо лице трябва да придобие **дигитални компетентности** в десет обособени домейна, ⁸ за да може да постигне дигитално гражданство. Шест от тези десет домейна бяха предварително избрани от ACTion и са дейностите в тази програма са насочени към тях. Те са групирани в три основни категории: "Да бъдеш онлайн", "Благополучие онлайн" и "Това е мое право!" (вж. също Съвета на Европа 2021б).

Таблица 2: Домейни за дигитална компетентност

Да бъдеш онлайн 	Благополучие Онлайн 	Това е мое право!
<ul style="list-style-type: none">• Достъп и включване• Медийна и информационна грамотност	<ul style="list-style-type: none">• Етика и съпричастност• Здраве и благополучие	<ul style="list-style-type: none">• Активно участие• Права и отговорности

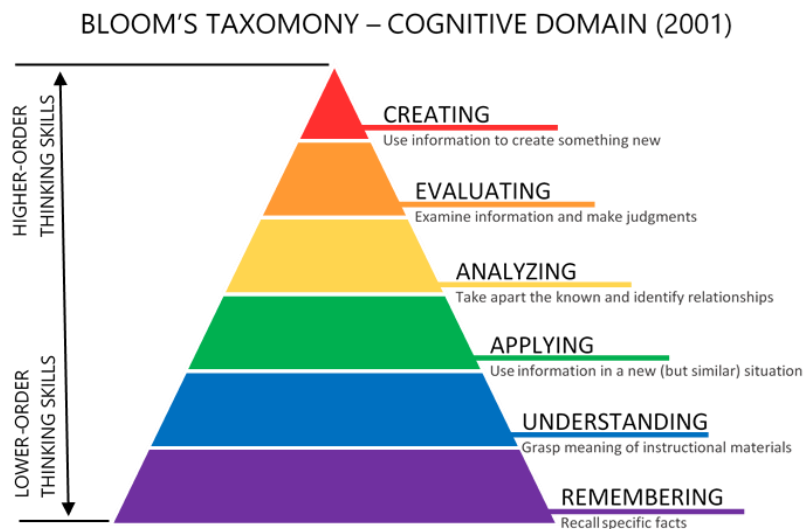
"**Да бъдеш онлайн**" включва домейни, които се отнасят до компетентности, необходими за достъп до дигиталното общество и свободно изразяване на себе си. "**Благополучие Онлайн**" се отнася до домейни, които могат да помогнат на потребителя да се чувства сигурен и да се ангажира положително в дигиталното общество. Последно, "**Това е мое право!**" включва компетентности, свързани с правата и отговорностите на гражданите в сложни, разнообразни общества в дигитален контекст. Отделните дейности, които са били избрани и адаптирани от Nexus адресират една или повече от тези шест области на компетентност.

Таксономия на Блум: познавателни домейни

DigiPAC има за цел не само да укрепи дигиталните компетентности на участниците, но и е свързана и с редица познавателни умения от по-нисък и по-висок ред. Таксономията на Блум на **познавателните домейни** формира дидактичната основа на **учебните цели** на дейностите в програмата:

⁸ Вижте "10 домейна за дигитално гражданство" на Съвета на Европа 2021б.

Фигура 1: Визуализация на таксономията на Блум

Източник: Кърт (2017) въз основа на: Блум, Б. С. (1956).

При разработването на програмата Nexus групира шестте домейна на Блум в следните три категории. Всяко когнитивно ниво съдържа редица по-специфични умения:

Таблица 3: Познавателни домейни, въз основа на таксономията на Блум

Ниво 1: Запомни & разбери	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване на осведомеността • Увеличаване на разбирането • Признаване
Ниво 2: Приложи & анализирай	<ul style="list-style-type: none"> • Развиване на умения • Увеличаване на компетентностите
Ниво 3: Оцени и създай	<ul style="list-style-type: none"> • Оценка на стойностите • Застъпване за ценности • Култивиране на ценности наред с други • Създаване на съдържание

Първо ниво, "**Запомни & разбери**", се фокусира върху повишаване на осведомеността, увеличаване на разбирането и признаването. Второ ниво, "**Приложи & анализирай**", цели да развие уменията и да увеличи компетентностите. Накрая, трето ниво, "**Оцени и създай**", подобрява уменията за мислене на най-високо ниво: оценяване, застъпване и култивиране на ценности сред другите и създаване на собствено съдържание.

Учебни цели

Следващата таблица дава общ преглед на конкретните учебни **цели** (от 1а до 9в), формулирани от Nexus и към които са насочени дейностите на DigiPAC. Те разглеждат както домейните за **дигитална компетентност** (въз основа на модела за дигитално гражданство на Съвета на Европа), така и **когнитивните домейни** (въз основа на таксономията на Блум), представени в предходните два параграфа. Подобно на таксономията на Блум, те са структурирани от по-ниски (1, 2...) до по-високи (8, 9...) нива на компетентност. В много случаи те поддържат последователна структура и съдържание в няколко домейна, което се обозначава по азбучен ред (напр., 1а, 1б, 1в...). Ето защо последователните учебни цели

включват както основните цели на предишното ниво на обучение, така и допълнителни спецификации, имащи отношение към всеки от отделните компетентностни домейни. Дейностите в тази програма допринасят за изпълнението на тези цели – важно е обаче да се отбележи, че те не могат да покрият пълния набор от изброените учебни цели в тяхната цялост.

Таблица 4: Учебни цели

	Да бъдеш онлайн 	Благосъстояние онлайн 	Това е мое право! 	
Запомни & разбери	1	а) Да се повиши осведомеността и разбирането на понятията за приобщаване, уважение и толерантност	б) Да се повиши осведомеността и разбирането на насоките и инструментите за взаимодействие с другите онлайн по положителен и смислен начин	в) Да се повиши осведомеността и разбирането на понятията образование за демокрация, активно участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство
	2	а) Да се увеличи разбирането на връзките между и значението на приобщаването, уважението и толерантността в дигиталните пространства (например, изказвания, подбуждащи към и уважение/толерантност в онлайн комуникацията)	б) Да се повиши разбирането на етичния компонент на онлайн взаимодействията и взаимоотношенията	в) Да се повиши разбирането на връзките и значението на тези концептуални области в дигиталната сфера
	3	а) Да се разпознават стереотипизирането / дискриминацията / стигматизацията (напр., фалшиви новини)	б) Да се увеличи разбирането за антидискриминация като принцип, ръководещ онлайн поведението, взаимодействието и комуникацията с други	
Приложи и анализирай	4	а) Да развива социални и комуникационни умения , многообразие и компетентност за гражданско образование, способност за ефективна комуникация онлайн на ценности като уважение и толерантност	б) За повишаване на уменията за откритост и съпричастност в) За укрепване на нагласите и уменията на уважение, гражданско-мислене, толерантност и индивидуална отговорност	г) Да се развият нагласите към отговорност в дигиталното участие и колективното участие в създаването на уважителна и съпричастна онлайн среда
	5	а) Да се увеличат уменията за критично мислене , За да се анализират и решат проблемите във връзка с достъпа, включването и уважението в дигиталната /	б) За укрепване/изграждане на социални и комуникационни умения, и КОМПЕТЕНТОСТИ за гражданско образование в) Да бъде в състояние да	г) Да може да комуникира ефективно онлайн по ценности като образование по демокрация, активно участие, както и правата и отговорностите на

	Да бъдеш онлайн 	Благосъстояние онлайн 	Това е мое право!
	онлайн комуникацията	идентифицира дискриминацията, нетърпимостта и изключването, където се срещат в дигиталната / онлайн комуникацията	дигиталното гражданство д) Да анализира и решава проблеми във връзка с образованието по демокрация, активното участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство
Оценявай и създавай	6 а) Да се овластят младите хора да оценяват качеството и истинността на информацията онлайн	б) За да можете да изразявате възгледи/собствена перспектива	
	7 а) Да се даде възможност на младите хора да се застъпват за повече уважение, достъп и приобщаване онлайн	б) Да се застъпва за повече уважение, достъп и включване онлайн	в) Да се застъпва за дигитално участие, дигитално гражданство, права и отговорности
	8 а) Да се даде възможност на младите хора да култивират ценности на достъп и приобщаване сред своите връстници	б) Да култивират ценности на антидискриминация, уважение, толерантност и приобщаване сред връстниците си	в) Да култивират ценности на образованието по демокрация, активното участие, както и дигиталното гражданство сред своите връстници
	9 а) Да се даде възможност на младите хора да създават съдържание , свързано с приобщаване, уважение и толерантност (напр., разказване на истории и т.н.)	б) За създаване на съдържание , свързано с тези предмети (напр., разказване на истории и т.н.)	в) За създаване на съдържание , свързано с тези предмети (напр., разказване на истории и т.н.)

Програма

Структура на програмата за обучение

Следва представяне на основен сегмент от наръчника, който представя на бъдещите инструктори съдържанието на обучителната програма DigiPAC. Той се разделя на три раздела – по един за всеки модул (А, В и С). Всеки от тези раздели започва със следния общ преглед:

1. Кратко описание на модула
2. Обхват
3. Обучителни цели
4. Дейности (общ преглед).

След този преглед отделните дейности в модула са обяснени по-подробно. Към всяка дейност има инструкции за изпълнение стъпка по стъпка, които могат да бъдат адаптирани към състава на групата или формата на дейността (онлайн / офлайн). Независимо от начина на изпълнение на дейностите, те винаги трябва да бъдат интерактивни! Фокусът е върху участниците и техните взаимодействия – инструкторите не трябва да предлагат повече съдържание, отколкото предполага учебната програма.

Модулите първоначално са били проектирани така, че всеки да бъде изпълнен в рамките на един ден. Въпреки това, в зависимост от учебния контекст, в който инструкторите ще преподават, модулите могат да бъдат разбити и в отделни дейности и да се изпълнят в по-дълги периоди от време.

В този наръчник инструкторите получават времеви план, описващ подробно двудневна версия на програмата DigiPAC от два дни и половина. Преглед на този план можете да намерите в следващия раздел:

Преглед на програмата за обучение. Инструкторите може не винаги да могат да се придържат към този точен график – общото време, отделено за всеки модул, обаче, не трябва да надвишава 8 часа (включително почивките) - за офлайн събития. Ако програмата се провежда онлайн, участниците не трябва да работят по-дълго от 2 часа без почивки.

Допълнителни съвети и предложения за инструктори са обозначени с иконата на „светеща лампа“.

Допълнителни теми за размисъл

Всяка дейност завършва със серия от въпроси за размисъл, които имат за цел да помогнат на участниците да свържат своите знания с ежедневието си. Предложените въпроси не са задължителни и могат да бъдат адаптирани от инструкторите, така че да отговарят на нуждите на обучителната група и времевата рамка на съответната дейност. За допълнителни идеи как да реализират кръг за размисъл, инструкторите могат да проверят дейността "обратна връзка и учене", с която приключва всеки от трите модула. Ако инструкторите изберат да разбият модулите на по-малки части и да разпространят дейностите за по-дълъг период от време, това съдържание става задължително: всеки блок със съдържание трябва да завърши с кръг за размисъл.

Онлайн инструменти

Всяка добра образователна програма трябва да бъде лесно приспособяема към онлайн формат – особено в covid и пост-covid времена. Поради тази причина всяка дейност на нашата учебна програма може да бъде доставена и по дигитален начин. Следната таблица изброява разнообразни инструменти, които могат да се използват за онлайн приложението на програмата. За да работи дигиталната версия гладко, инструкторите трябва да отделят известно време предварително, за да се запознаят с предложените онлайн инструменти.

Таблица 5: Онлайн инструменти

Онлайн инструменти		
Функция	Дигитални инструменти	Връзки
Домакин на дигитална конференция (опция за малка групово работа в отделни дигитални стаи)	Zoom	www.zoom.us
	Webex	www.webex.com
	Jitsi	https://jitsi.org/
	Big blue button	https://bigbluebutton.org
Съвместна работа върху дигитална бяла дъска	Miro	www.miro.com
	Mural	www.mural.com
	PPadlet	www.padlet.com
	Taks cards	https://www.taskcards.de
Съвместна работа в дигитален бележник	Etherpad	www.etherpad.org

<i>Дигитални викторини</i>	Kahoot	www.kahoot.com
<i>дигитални въпросници и анкети</i>	Mentimeter	www.mentimeter.com
	Typeform	www.typeform.com
	Dudle	www.dudle.inf.tu-dresden.de
<i>Споделяне на документи</i>	Dropbox	www.dropbox.com
	Google disk	www.drive.google.com

Инструкторите ще се нуждаят от инструмент за видеоконферентна връзка, за да бъдат домакини на програмата. За да може групата да се свърже по-лесно, инструкторите трябва да съветват участниците да държат камерите си включени. Създаването на Dropbox или Google диск папка за групата участници също може да бъде от полза – тук могат да бъдат качени важни документи и презентации, редактирани и запазени бели дъски, както и други учебни материали и резултати, което ще ги направи достъпни по време на и след семинара.

Преглед на програмата за обучение

Следващият раздел предлага кратък преглед на общата структура на програмата, 3-те отделни модула и дейностите, които те съдържат.

В модул А на програмата участниците ще се опознаят помежду си и групата, и ще проучат общи теми за битието и взаимодействието онлайн.

Модул А – Взаимодействие онлайн (ден първи)		
№.	Наименование на дейността	Времетраене
1.	Въвеждане и установяване на безопасно пространство	30 – 45 мин.
2.	Какво можем и какво не можем да правим в онлайн света (Нетикет)	45 мин.
	Почивка	15 минути
3.	Въведение в основните понятия за медийна грамотност	40 – 45 мин.
4.	Истории... Опит... Сенсбилизация...	45 мин.
	Почивка	15 мин (онлайн) / 1 час (офлайн)
5.	Работилница за сценарии	45 – 60 мин.
6.	Обратна връзка / учене	20 мин.

Модул Б се фокусира предимно върху гражданското образование. Тук участниците ще проучат какво всъщност означава да живееш и да действаш в демократично общество: те ще опознаят набор от принципи и процеси, които заемат централно място в тази обществена форма.

Модул Б – Живот и начин на действие в демокрация (ден втори)		
№.	Наименование на дейността	Времетраене
1.	Аз и социалните медии	20 мин.
2.	Въведение в демокрацията / гражданските принципи	45 мин.
	Почивка	15 минути
3.	Упражнение за разказване на истории	45 мин.
4.	Фалшиви новини	45 мин.
	Почивка	15 мин (онлайн) / 1 час (офлайн)
5а.	Избори	60 мин.
5б.	Осъществяване на връзки	120 мин.
6.	Обратна връзка / учене	20 мин.

Накрая, в модул В младежите научават и практикуват начини, по които самите те могат да станат активни онлайн като млади граждани и по този начин да влияят положително на техните общности.

Модул В – Участие онлайн (ден трети)		
№.	Наименование на дейността	Времетраене
1.	По стълбата – въведение в участието на младежите	120 мин.
	Почивка	15 мин (онлайн) / 1 час (офлайн)
2а.	О.Р.І.Н – Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие	45 мин.
2б.	F.I.R.E. – инструмент за изграждане на капацитет	45 мин.
	Почивка	15 минути
3.	Обратна връзка / учене	20 мин.
Последваща сесия (6-8 седмици по-късно)		
4а.	О.Р.І.Н – Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие	45 мин.
4б.	F.I.R.E. – инструмент за изграждане на капацитет	45 мин.

В края на програмата участниците ще придобият теоретична основа за демократични ценности и форми на взаимодействие, онлайн и офлайн – и ще се научат да трансформират своите знания и умения в политически действия онлайн.

Следващите глави ще въведат тези три модула и дейностите, от които са изградени в по-голяма дълбочина, и ще дадат възможност на инструкторите сами да изпълнят програмата.

Модул А – Взаимодействие онлайн (ден първи)

Кратко описание

Първият модул въвежда темата за дигиталното гражданство. Преди да се гмурнат в съдържанието, участниците се опознават – или, ако вече се познават, научават нови неща един на друг. Те установяват безопасно пространство, изследват общи теми за битието и взаимодействието онлайн, ангажират се с основните понятия за медийна грамотност, изказвания, подбуждащи към дискриминация онлайн теоретично, но и чрез слушане на други истории и отразяване и акцентирание върху различни сценарии.

Обхват

Този модул е съставен от 5 кратки дейности, които продължават около 30 до 45 минути всяка, кратка 15-минутна почивка, и едночасова обедна почивка. Когато се доставя като компактен модул, той продължава около цял учебен ден (5 часа и 30 минути) общо. Тази структура обаче не е задължителна: модулът може да бъде адаптиран гъвкаво, така че да отговаря на групата и учебната среда. Инструкторите могат да изпълняват дейностите поотделно, или да изпълняват по-малки блокове от две или три дейности за по-дълъг период от време (напр., две / три последователни седмици).

Учебни цели

Учебните цели на този модул са насочени и към трите домейна за дигитална компетентност и към набор от различни познавателни умения – по-специално към тези на първо ниво, „Запомни и разбери“.

Таблица 6: Учебни цели – Модул А (Взаимодействие онлайн)

Учебни цели ⁹	Компетентност домейн
Помнете и разберете	
1а) Да се повиши осведомеността и разбирането на понятията за приобщаване, уважение и толерантност	
1б) Да се повиши осведомеността и разбирането на насоките и инструментите за взаимодействие с другите онлайн по положителен и смислен начин	
1в) Да се повиши осведомеността и разбирането на концепциите за гражданско / демократично образование, активно участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
2а) Да се повиши разбирането на връзките между и значението на приобщаването, уважението и толерантността в дигиталните пространства (например, изказвания, подбуждащи към и уважение / толерантност в онлайн комуникацията	
2б) Да се повиши разбирането на етичния компонент на онлайн взаимодействията и взаимоотношенията	

⁹ За повече подробности, моля, вижте теоретичната рамка на ACTIon (https://www.erasmus-action.eu/wp-content/uploads/2021/09/ACTIon-Theoretical-Framework-and-Analysis_Web_version.pdf)

Приложи и анализирай	
5а) Да се увеличат уменията за критично мислене, за да се анализират и решат проблемите във връзка с достъпа, приобщаването и уважението	
4б) За повишаване на уменията за откритост и съпричастност	
Оцени и създай	
6б) За да можете да изразявате възгледи / собствена перспектива	

Дейности

Модул А (Взаимодействие онлайн) е структуриран, както следва:

Таблица 7: Преглед на дейностите – Модул А (Взаимодействие онлайн)

Модул А – Взаимодействие онлайн (ден първи)		
№.	Наименование на дейността	Времетраене
1.	Въвеждане и установяване на безопасно пространство	30 – 45 мин.
2.	Какво можем и какво не можем да правим в онлайн света (Нетикет)	45 мин.
	Почивка	15 минути
3.	Въведение в основните понятия за медийна грамотност	40 – 45 мин.
4.	Истории... Опит... Сенсбилизация...	45 мин.
	Почивка	15 мин (онлайн) / 1 час (офлайн)
5.	Работилница за сценарии	45 – 60 мин.
6.	Обратна връзка / учене	20 мин.

Следващият параграф ще запознае инструкторите с дейностите по-подробно и ще им даде възможност сами да приложат модула.

1. Въвеждане и създаване на безопасно пространство

Час	30 – 45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Опознаване на участниците• Създаване на правила и съгласие за взаимодействие• Създаване на безопасно пространство по време на обучението
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Флипчарт• Маркер• Събиране на твърдения (док 1)
Подготовка	Столовете са подредени в кръг, за да могат участниците да се виждат и разбират добре.
Онлайн адаптиране	Преди стъпка 3 (Сходства и различия) инструкторът може да поиска от всички ученици да изключат камерите си. Вместо да се изправят, след това учениците включват камерите си, изключвайки ги отново преди всяко ново изявление. Дигитална бяла дъска може да се използва за съвместната част на дейността (създаване на правила). Готовите правила трябва да бъдат отбелязани в <i>дигитален бележник</i> или в друг инструмент, който може да бъде изготвен от инструктора и достъпен от участниците по всяко време. Структурата на самия курс също трябва да бъде изпратена на всички участници или да стане достъпна по друг начин с инструмент за <i>споделяне на документи</i> .

Инструкции

1. **Въвеждане на програмата (5 мин):** Инструкторът бързо се представя (ако е необходимо) и обяснява целта, съдържанието и процедурата на обучението, включително началните и заключителните часове на всеки модул.
2. **Представяне на участниците (5-10 мин):** Участниците се представят и споделят какво очакват от този модул. Ако вече се познават, те само въвеждат очакванията си. Важно е всеки да се чувства комфортно.
3. **Сходства и различия (5-10 мин):** Инструкторът чете на глас различни твърдения. Ако дадено твърдение се отнася за участник, той се изправя, и сяда отново, преди да бъде прочетено следващото твърдение. По време на дейността говори само инструкторът. Участниците и инструкторът не коментират нищо. Списък с твърдения можете да намерите в материалния файл на този наръчник, **док 1**.
4. **Изработване на правила (15-20 мин):** Чрез мозъчна атака участниците съвместно определят правила за това как да работят заедно по здравословен и безопасен начин по време на обучението. Те мислят за възможни правила и ги споделят с цялата група. В крайна сметка те записват своите предложения. Цялата група трябва да се постигне съгласие за всички правила. Ако не успеят, те обсъждат въпросното правило и сами измислят решение. Инструкторът може да насърчи всички участници да заявят мнението си – всеки трябва да бъде включен в този процес.

Както структурата на програмата, така и правилата, създадени от участниците, могат да бъдат визуализирани на плакат и да се залепи на стената за срока на програмата.

Допълнителни теми за размисъл

1. Как се почувства като участник в тази дейност?
2. Научи ли нещо ново за останалите от групата, и за себе си?
3. Как си сътрудничи с групата?
 - a. Чувства ли се удобно да споделиш мнението си?
 - b. Почувства ли се изслушан и уважаван?

Източници

Bulgarian safer internet centre applied research and communications fund (Ed.): Methodology of the Cyberscout Training Programme, Bulgarian safer internet centre. Module 1. Налично онлайн: <https://eucpn.org/document/cyberscout-programme>, проверен на 10/29/2021.

Youth MIND Education; SPI Forschung GmbH Berlin (Eds.): Diversity-Training in Schulen. Übung 1. Налично онлайн: http://youth-mind.eu/wp-content/uploads/2020/05/Good-Practice-I_Diversity-training-at-school_Method_Handpout_German.pdf, проверен на 10/29/2021.

2. Какво можем и какво не можем да правим в онлайн света (Нетикет)

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Какво можем и какво не можем да правим онлайн
Инструменти & Оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Флипчарт• Маркер• Презентация на "Нетикет" (док 2)• Инструменти за споделяне на Презентацията (напр., лаптоп/таблет и проектор)
Подготовка	Кръг от столове за участниците да се виждат и разбират един друг и инструктора отпред добре.
Онлайн адаптиране	Ако групата е особено голяма, инструкторите могат да изберат да разделят участниците в <i>отделни дигитални стаи</i> за дискуссионния сегмент. За съвместната част на дейността може да се използва <i>дигитална бяла дъска</i> (създаване на списък).

Инструкции

1. **Въведение (5 мин):** Инструкторът въвежда идеята за нетикет (набор от правила за поведение, което е приемливо в интернет), като използва презентацията. Презентацията може да бъде намерена в **док 2**.
2. **Дискусия (20 мин):** Участниците активно обменят идеите и обсъждат какво е важно да имат предвид, когато са онлайн. Докато обсъждат те могат да мислят за тези въпроси:
 - a. Правилата за взаимодействие / поведение различават ли се офлайн и онлайн? Ако е така, как?
 - b. Какви форми на дигитално взаимодействие има? Как се различават?
 - c. Какво прави доброто дигитално взаимодействие?
 - d. Какво не можем да правим онлайн?
3. **Изготвяне на списък (10 мин):** В резултат на дискусията участниците създават списък на това, което може и не може да се прави онлайн. Те съставят добре структуриран списък на флипчарт или друг (онлайн) инструмент. В зависимост от групата тази част може да се ръководи от инструктора **или** да бъде самостоятелна.
4. **Повторение и размисъл (10 мин):** Групата преминава през списъка стъпка по стъпка и разсъждава върху всички точки. За всяка точка те си спомнят и повтарят защо не трябва или трябва да се държат по съответния начин онлайн и какви последици би имало пренебрегването на това правило.

Допълнителни теми за размисъл

1. Следвам ли някакъв нетикет в ежедневието си? Какво е най-важно за мен?
2. Нарушавал ли съм някога правилата за приемливо онлайн поведение?

3. Въведение в основни понятия, свързани с медийната грамотност

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Опознайте основните понятия, свързани с медийната грамотност (напр. реч на омразата, дискриминация, нетърпимост);• Повишаване на чувствителността към понятията съпричастност, уважение, отговорности, права и демокрация ;• Да направи връзка между общите понятия и тяхното значение за онлайн комуникацията и взаимодействието на младите хора;
Инструмент и Оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Работен лист "Концепции и дефиниции" (док 3)• Презентация "Асоциации и понятия" (док 4)• Инструменти за споделяне на презентацията (напр., лаптоп/таблет и проектор)• Ножици, лепило и празни листове хартия за всяка група• Писалки за всички участници
Подготовка	Участниците седят в групи от около 5. Работните листове трябва да бъдат разпечатани.
Онлайн адаптиране	Презентацията може да бъде представена чрез <i>дигитален конферентен инструмент</i> . За груповата работа част от дейността участниците трябва да бъдат отделени в <i>отделни дигитални стаи</i> с по около 5 члена. Инструкторите могат да прехвърлят работния лист на <i>дигитална бяла дъска</i> и да създадат отделна версия за всяка група. Правилните отговори могат да бъдат представени от инструктора чрез презентация, или чрез споделяне на екрана.

Инструкции

1. **Асоциации (20 мин)** : Избраните понятия (т.е. дискриминация, реч на омразата и т.н.) са представени чрез презентацията "Асоциации и понятия". Участниците правят мозъчна атака върху асоциациите, с които свързват представените термини. По време на тази част няма правилно или грешно изказване! Презентацията може да бъде намерена в допълнителен файл към този наръчник, **док 4**.
2. **Свързване на концепции и дефиниции (15 мин)**: Участниците са разделени на групи от около петима членове. Всяка група получава разпечатан работен лист и чифт ножици. Заедно те свързват всяка концепция за медийна грамотност с нейното определение – или чрез чертане на линии между съответстващите кутии, или чрез изрязване на всички концептуални кутии и залепването им до съответстващите им определения на отделен лист. Ако инструкторите изберат последната опция, всяка група получава и ножица и празно парче хартия. Работният лист може да бъде намерен в материалния файл на този наръчник, **док 3**.
3. **Обсъждане на решения (10 мин)**: Инструкторът събира цялата група. В пленарната фаза участниците сравняват и обсъждат своите решения. След това инструкторът използва презентацията, за да представи официалните определения на понятията, активно ангажирайки участниците и коригирайки идеите им, ако е необходимо.

Определенията следва да бъдат актуализирани, за да бъдат все още от значение за младежите. Инструкторите могат да включват и примери за предишни събития, свързани с понятията: те могат да се запишат на малки листчета хартия и да бъдат раздадени на всяка група, които след това ги свързват със съответната им концепция и дефиниция. Като алтернатива инструкторите могат да включват примери устно в груповата дискусия.

Допълнителни теми за размисъл

1. Какви впечатления отнех от тази дейност?
2. Аз или някой, когото познавам, разпространявал ли съм реч на омразата, нетолерантността и дискриминацията онлайн?
3. Как мога да променя поведението си, за да избягвам разпространението на изказванията, нетърпимостта и дискриминацията онлайн?

Източници

Откриване на "Еразъм+ Проект" (2020 г.) (Ед.): Откриване: Повишаване на дигиталното гражданство – ръководство за метод за учителите. Упражнение 1. Достъпно онлайн в <https://www.detect-erasmus.eu/de/resultate/begleitmaterial-fuer-detect-studios-o2/>, проверено на 10/29/2021.

Dictionary.com (2021 г.). Онлайн: <https://www.dictionary.com/>, проверено на 12/14/2021.

Мериам Уебстър (2021). Онлайн: <https://www.merriam-webster.com/>, проверено на 12/14/2021.

4. Истории... Опит... Сенсibiliзация...

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Да свърже понятията, обсъждани в Дейност 3 (дискриминация, реч на омразата, нетолерантност) със ситуации от реалния живот онлайн• Да разисква и обсъди лични истории и такива, които биха могли реалистично да се срещнат онлайн, както и в медиите• Изграждане на умения за социална комуникация (съпричастно слушане)
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Флипчарт• Маркер• Писалка и Хартия за всеки участник
Подготовка	Столовете трябва да бъдат подредени в кръг, така че участниците да могат да се виждат и разбират добре. Трябва да има достатъчно писалки / моливи и хартия за всеки участник.
Онлайн адаптиране	Участниците могат да запишат и изпратят историите си за преживяна дискриминация на инструктора в частен чат по <i>инструмента за дигитална конференция</i> или анонимно да ги публикуват в <i>дигиталния бележник</i> . За дискусиите в по-малки групи участниците трябва да бъдат разделени в отделни дигитални <i>стаи</i> .

Инструкции

1. **Въведение (3 мин):** Инструкторът прави връзка с предишната дейност и дава кратко определение на понятията за дискриминация, нетолерантност и реч на омраза.
2. **Лични истории (7 мин):** Всеки участник работи самостоятелно и записва лично преживяване, или това на приятел, с онлайн дискриминация, реч на омразата на или нетолерантност. Участниците трябва да могат да решат дали да напишат имената си или да оставят историята си анонимна. След това историите се събират от инструктора.
3. **Споделяне и обсъждане (30 мин):** Този процес се повтаря за 2-3 истории.
 - a. Инструкторът чете лична история на глас (без да наименува автора на историята, ако не желае).
 - b. Участниците обсъждат дали опитът представлява или не дискриминация, реч на омразата или нетолерантност, както и споделят дали са имали подобен опит и какви са били или биха били техните реакции.
 - c. След това участниците се разделят на малки групи, за да обсъдят възможните начини за намеса или предотвратяване на тези ситуации.
 - d. След това тези идеи се споделят с цялата група.

Участниците ще си споделят лични и евентуално болезнени истории – затова е особено важно инструкторите да предоставят безопасно пространство за споделяне. Познаване на правилата за взаимодействие, събрани в началото на програмата (1. Въвеждане и създаване на безопасно пространство) може да е добра идея.

Допълнителни теми за размисъл

1. Как слушането на другите истории ме накара да се почувствам? Чувствах ли се свързан с другите?
2. Ще мога ли да разпозная речта на омразата, нетърпимостта и дискриминацията онлайн в бъдеще?

Източници

Български по-безопасен интернет център прилага фонд за научни изследвания и комуникации (Ед.): Методология на Програмата за обучение в киберскаут, български по-безопасен интернет център. Модул 3. Достъпно онлайн в <https://eucpn.org/document/cyberscout-programme>, проверено на 10/29/2021.

5. Семинар за сценарии

Час 50 минути

Цели & подход

- Задълбочаване на разбирането за дискриминацията, речта на омразата и нетолерантността
- Оценявайте сериозността на ситуациите от реалния живот, които включват дискриминация, реч на омразата и нетолерантност
- Собствено мнение на първия въпрос за тези условия
- Разберете сложността на ситуациите и хората, изпитващи изказвания, подбуждащи към, нетърпимост и дискриминация онлайн.

Инструменти & оборудване

- Флипчарт
- Маркер
- По избор: голяма хартия/плакат и писалки за всеки участник
- Презентация на "Сценарии онлайн" (**док 5**)
- Инструменти за споделяне на презентацията (напр., лаптоп/таблет и проектор)
- Разпечатана версия на всеки сценарий (в изображение или писмена форма)

Подготовка

Инструкторът избира до пет сценария от презентацията; слайдовете с други сценарии и примерни ситуации не се показват. Всеки сценарий се номерира (1-5) и номерът се записва на плаката. Избраните сценарии следва също да бъдат копирани от презентацията; всеки един трябва да се разпечата върху отделен лист хартия. Столовете са подредени в U-форма, така че участниците да могат да се виждат един друг, инструктора и презентацията.

Онлайн адаптиране

Презентацията може да бъде споделена на инструмента за *дигитална конференция*. За оценката на ситуациите инструкторите могат да създадат дигитална *анкета* или да използват една от дигиталните *бели дъски*.

Инструкции

1. **Оценка на ситуацията (15 мин):** Инструкторът представя първата от избраните ситуации, като използва презентацията. От участниците се иска да оценят сериозността на ситуациите – като "не сериозни", "донякъде сериозни", "ок", "сериозни" или "много сериозни". Инструкторът може да събира отговорите на групата устно, или в писмена форма на флипчарт, който остава на стената. След това инструкторът моли участниците накратко да обяснят причините за тяхната оценка. Този процес се повтаря за всяка ситуация (1-5). Презентацията със сценариите може да бъде намерена в допълнителните материали към този наръчник, **док 5**.
2. **Формиране на групи (5 мин):** Инструкторът разделя участниците на по-малки групи, като брой от едно до пет. Хората с един и същ номер формират група (група на единиците; група на двойките и т.н.) ; всяка група трябва да се състои от 3-4 участника.

Всяка група получава отпечатана версия на сценария, показан в презентацията. Броят на групите (и сценариите) следва да бъде коригиран спрямо общия брой участници.

3. **Групова работа (15 мин):**

A. **Дискусия (5 мин):** Участниците обсъждат оценките, които са дали на сериозността на представените им ситуации, и споделят своите мисли и впечатления. По време на този етап няма грешни отговори.

B. **Сценарии (10 мин):** Участниците трябва да започнат да мислят как промените в сценария биха повлияли на тяхната оценка на неговата сериозност. Инструкторът може да въведе една или повече от следните модификации:

- Познавате някой лично, който би бил наранен от коментара/ситуацията.
- Много хора четат/чуват/виждат коментара/ситуацията.
- Коментаторът не е искал да нанесе вреда умишлено.
- Коментаторът има повече власт от пострадалото лице.

4. **Презентация (15-25 мин):** Всяка група получава около 5 минути, за да представи накратко резултатите от дискусията си в голямата група.

Представените сценарии могат да бъдат адаптирани и персонализирани. Би било логично да се работи по ситуации, с които участниците могат да се свържат лично. Ако инструкторите изберат да създадат или включат нови ситуации, те могат да ги представят като кратки истории, картини или видеоклипове. Те могат също така да оставят участниците да създадат свои собствени сценарии и да ги представят на групата като ролева игра.

Допълнителни теми за размисъл

1. Какво си взех от тази дейност?
2. Забелязах ли как мнението ми се променя по време на тази дейност?
3. Как се чувствах по време на тази дейност?
4. Какво мисля за дискриминацията, речта на омразата и нетолерантността онлайн сега?

Източници

Тази дейност е вдъхновена и е базирана на следния ресурс, и е адаптирана към онлайн контекст:

Къщата на Ане Франк; Ане Франк Зантрум; Eagerly Internet; Erinnern.at; Международно училище Амстердам; MART et al.: Stories that Move – Toolbox against discrimination. OK, or not OK? Достъпно онлайн в <https://olt.storiesthatmove.org/en/path/facing-discrimination/is-this-serious/five-situations/five-situations/>, проверено на 10/29/2021.10

¹⁰ Този източник може да бъде достъпен само след безплатна онлайн регистрация на уеб сайта "Истории, които преместват".

6. Обратна връзка

Час 20 минути

Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">Участниците да размишляват върху наученото в рамките на модула, във връзка с учебните цели на модула
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">За опция в: Работен лист "Обратна връзка и учене" (док 6а или 6б)
Подготовка	Столовете са подредени в U-форма / кръг, така че участниците да могат да се виждат и чуват добре.
Онлайн адаптиране	Инструкторите могат да направят дигитална версия на работния лист достъпна за групата чрез <i>инструмент за споделяне на документи</i> . Като алтернатива въпросите могат да бъдат прехвърлени към <i>дигитален бележник</i> или <i>дигитална бяла дъска</i> : всички участници могат да отговорят анонимно, като едновременно виждат какво са чувствали, мислили и научили другите участници по време на модула.

Инструкции

Инструкторът започва с много кратко обобщение на това, което е направено и научено през деня. Те избират 3 учебни цели (по една от всеки домейн, например), които са били насочени към модула и които смятат, че са най-силно свързани с дневните дейности, и ги обясняват накратко на групата. Това трябва да накара участниците активно да осъзнаят целта на модула, и може да служи като основа на собствената им саморефлексия. След това инструкторът може да избира или да комбинира следните опции:

- "Бърз отговор" обратна връзка кръг:** Всеки участник бързо казва между една дума и едно изречение за опита си с модула.
- Отговаряне на въпроси:** Всеки участник отговаря на въпросите:
 - Какво беше водещото за теб днес?
 - За какво би искал/а да говорим по-нататък?
 - Какво ще отнесеш със себе си вкъщи?
- Работен лист:** Всеки участник получава работен лист с упражнение за размисъл. Инструкторите могат да избират между две различни версии. Те трябва да основават избора си на уменията на групата си и времето, което имат за упражнението.
 - Вариант а е по-сложен: участниците свързват наученото с различни части от своя онлайн и офлайн социален живот. Тя може да се намери в материалния файл на този наръчник, **док 6а**.
 - Вариант б е по-прост: участниците обмислят какво са научили, какво са харесали и какво биха променили в модула. Тя може да се намери в допълнителните материали на този наръчник, **док 6б**.

Размисълът е важен и помага на човек да разбере и запомни темите на модула. Ако има достатъчно време, трябва да се приложи повече от един вариант.

Модул Б – Живот в демокрация (Ден втори)

Кратко описание

Вторият модул има за цел да задълбочи разбирането на участниците за дигиталното гражданство и да им даде възможност да го прилагат към собственото си ежедневие. Участниците се приканват да разсъждават върху собственото си представяне онлайн, да разсъждават върху демокрацията и основните граждански принципи и да се ангажират със структурата на демокрацията.

Обхват

Общата продължителност на този модул зависи от това кой вариант на модула ще избере инструктора:

Ако инструкторите изберат да използват 5а, модулът продължава 5 часа и 10 минути; с 5б, продължителността е 6 часа и 25 минути.

Учебни цели

Обучителните цели на този модул са насочени и към трите домейна за дигитална компетентност и основно към второто ниво на познавателния домейн, **Прилагай и Анализирай**.

Таблица 8: Учебни цели – Модул Б (Живот в демокрация)

Учебни цели ¹¹	Компетентност домейн
Помнете и разберете	
1б) Да се повиши осведомеността и разбирането на насоките и инструментите за взаимодействие с другите онлайн по положителен и смислен начин	
1в) Да се повиши осведомеността и разбирането на понятията образование за демокрация, активно участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
2б) Да се повиши разбирането на етичния компонент на онлайн взаимодействията и взаимоотношенията	
2в) Да се повиши разбирането на връзките между и значението на тези концептуални области в дигиталната сфера	
Приложи и анализирай	
3а) Да се признае стереотипизирането / дискриминацията / стигматизацията (напр., под формата на фалшиви новини)	
4а) Да се развият социални и комуникационни умения, многообразие и компетентност в областта на гражданското образование, както и способността за ефективна комуникация онлайн на ценности като уважение и толерантност	
4б) Повишаване на уменията за откритост и съпричастност	
4в) Да се засилят нагласите и уменията на уважение, гражданско мислене, толерантност и индивидуална отговорност	

¹¹ За допълнителни подробности моля, вижте теоретичната рамка на ACTIon (https://www.erasmus-action.eu/wp-content/uploads/2021/09/ACTIon-Theoretical-Framework-and-Analysis_Web_version.pdf)

5а) Да се увеличат уменията за критично мислене, за да се анализират и решат проблемите във връзка с достъпа, включването и уважението в дигиталната / онлайн комуникация	
5б) Укрепване / изграждане на социални и комуникационни умения, и граждански образователни компетентности	
5в) Да формира умения за идентифициране на дискриминацията, нетолерантността и изключването, когато тя се среща в дигиталната / онлайн комуникацията	
5г) да формира умения за онлайн ефективна комуникация по ценности като образование за демокрация, активно участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
5д) Да анализира и решава проблеми във връзка с образованието по демокрация, активното участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
Оценка и създаване на съдържание	
6а) Да се предоставят възможности на младите хора да оценяват качеството и истинността на информацията онлайн	
6б) За могат да изразяват възгледи/собствена гледна точка	
8в) Да култивират ценности на образованието по демокрация, активното участие и дигиталното гражданство сред връстниците си	
9а) Да се даде възможност на младите хора да създават съдържание, свързано с приобщаване, уважение и толерантност (напр., разказване на истории и др.)	
9б) За създаване на съдържание, свързано с тези предмети (напр., разказване на истории и т.н.)	
9в) За създаване на съдържание, свързано с тези предмети (напр., разказване на истории и т.н.)	

Дейности

Модул Б (Живот в демокрация) е структуриран, както следва:

Таблица 9: Преглед на дейностите - модул Б

Модул Б – Живот в демокрация (ден втори)		
№.	Наименование на дейността	Времетраене
1.	Аз и социалните медии	20 мин.
2.	Въведение в демокрацията / гражданските принципи	45 мин.
	Почивка	15 минути
3.	Упражнение за разказване на истории	45 мин.
4.	Фалшиви новини	45 мин.
	Почивка	15 мин (онлайн) / 1 час (офлайн)
5а.	Избори	60 мин.
5б.	Осъществяване на връзки	120 мин.
6.	Обратна връзка / учене	20 мин.

Следващият параграф ще запознае инструкторите с дейностите по-подробно, и ще им даде възможност да прилагат сами модула.

1. Аз и социалните медии

Час	20 Минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">Опознайте ползите и недостатъците от представянето на нечие "Аз" на другите по различен начин онлайн чрез гледане на кратко видеоРазгледайте как участниците се представят онлайн чрез повторно свързване с лични преживявания
Инструменти оборудване	& <ul style="list-style-type: none">Химикалки и хартия за всички участнициВидео "Тийн гласове: представяне на себе си онлайн" (док 7)Работен лист "Представяне на себе си онлайн" (док 8)Инструменти за представяне на видеото (напр., лаптоп/таблет и проектор)
Подготовка	Столовете трябва да бъдат подредени в кръг, така че участниците да могат да се виждат и разбират добре. Работният лист трябва да се разпечата за всеки участник.
Онлайн адаптиране	Видеото може да бъде показано чрез <i>дигитален конферентен инструмент</i> . Инструкторите могат да качват дигитализирана версия на работния лист в <i>инструмент за споделяне на документи</i> .

Инструкции

- Въведение и видео (5 мин): Инструкторът представя накратко темата за дейността и показва видеото "Тийн гласове. Представяне на себе си онлайн" на групата. Връзката към видеоклипа може да бъде намерена в допълнителните файлове към този наръчник, док 7.
- Размисъл за онлайн самопредставяне (15 мин): Участниците получават химикалки и хендаут с няколко въпроса, свързани с видеоклипа. Участниците отговарят на въпросите поотделно. Изложението може да се намери в допълнителните файлове към този наръчник, док 8.

Допълнителни теми за размисъл

- Какво си взе от тази дейност?
- Активността накара ли те да се замислиш за това как представяш себе си онлайн? Ако е така, как?

Източници

Common sense education (Ed.): Who are you online - video discussion. Teen Voices: Presenting Yourself Online. Налично онлайн на: <https://docs.google.com/document/d/1fxkppqRHNUJjZ9vzVxsYW-tN5LTXyPODZwAkuvo77nSM/edit>, проверен на 10/29/2021.

2. Възпроизвеждане с картини

Час	30 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">Опознайте няколко важни човешки права, особено членове 1, 2 и 19Повишаване на осведомеността относно релевантността на правата на човека за всекидневния живот
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">Презентация "Какви са правата на човека" (док 8)Презентация "Статии и картини за правата на човека" (док 9)По избор: "Тапет за правата на човека" (док 10)Инструменти за споделяне на презентацията (напр., лаптоп/таблет и проектор)
Подготовка	Столовете трябва да бъдат подредени в кръг, така че участниците да могат да се виждат и разбират добре. Ако инструкторът желае да използва тапета за правата на човека, това се разпечатва предварително (док 10).
Онлайн адаптиране	Картини и статии за правата на човека могат да бъдат включени в презентацията. Изборът за картина, която е свързана с статията за правото на човека, може да се направи с <i>дигитална анкета</i> .

Инструкции

- Въведение в правата на човека (5 мин): Инструкторът обяснява накратко идеята и произхода на правата на човека. След това задачата се обяснява. За въвеждането в правата на човека инструкторите могат да използват Презентацията може да бъде намерена в допълнителните файлове към този наръчник, док 8.
- Картини и статии (25 мин): Следната процедура се повтаря за всяка от трите статии, 1, 2 и 19. Инструкторите използват презентацията на "Статии и картини", която може да се намери в допълнителните файлове към този наръчник, **док 9**.
 - Представяне на статията (1 мин): Статията за правата на човека, представена на един от слайдовете на презентацията, се чете на глас.
 - Избор на картина (3 мин): Следващият слайд показва колекция от картини. Участниците избират картината, която най-добре се вписва в асоциациите им с представената статия за правата на човека.
 - Споделяне на мисли (5 мин): Участниците сега имат пространството да споделят своите мисли и причини за избора на определена картина за статията.

За да се адаптира към знанията, нуждите и опита на групата, инструкторът може да включи други статии и картини в тази дейност.

След дейността инструкторът може да избере да окачи разпечатана версия на "тапета за правата на човека" – която представя обсъжданите статии – на стената на класната стая. Тапетът може да се намери в допълнителните файлове към този наръчник, **док 10**.

Допълнителни теми за размисъл

- Защо избрах тези снимки за статиите?

2. Разбирам ли избора на другите участници?
3. Доколко статии за правата на човека играят роля в ежедневието ми?
4. Аз или който и да е човек или институция, които познавам някога нарушавали ли са тези човешки права?

Източници

Съвет на Европа (Ед.): Компас: Наръчник за образование по правата на човека с млади хора. играе с картини. Достъпно онлайн в <https://www.coe.int/en/web/compass/playing-with-pictures>, проверено на 10/29/2021.

3. Упражнение за разказване на истории

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Ангажирайте младите хора в споделянето на истории, свързани с понятията, изследвани в предишните упражнения (права на човека, демократични и граждански принципи)• Позволете на младите хора да се включат в съпричастно слушане и да споделят лични истории помежду си
Инструменти & оборудване	Някои писалки и хартия
Подготовка	Столовете са подредени в кръг, така че участниците да могат да се виждат и чуват добре. Всички участниците трябва да могат да виждат и разбират инструктора отпред.
Онлайн адаптиране	За работата в по-малки групи участниците трябва да бъдат отделени в <i>отделни дигитални стаи</i> .

Инструкции

1. **Въведение (2 мин):** Инструкторът обяснява накратко задачата: тук участниците ще свързват понятията за правата на човека и гражданските принципи с личните си преживявания.
2. **Самостоятелно размишление (8 мин):** Всеки участник получава известно време, за да помисли за личен опит (отрицателен или положителен, онлайн или офлайн), свързан с правата на човека, или демократични и граждански принципи като цяло. Ако искат, те могат да си водят бележки.
3. **Споделяне на истории (35 мин):** Участниците сега са разделени в по-малки групи. Всеки човек споделя личната си история с групата. Другите членове на групата слушат съпричастно и активно, задавайки въпроси само, за да помогнат на говорещия да доразвие историята, която споделя.

За да завършат дейността, инструкторите могат да съберат цялата група и да обсъдят въпросите за обратната връзка по-долу. Тази фаза на разбор може да спомогне за стабилизирането и укрепването на безопасното пространство, което инструкторите имат за цел да създадат по време на обучението – и което е особено важно за ангажираща дейност като тази.

Допълнителни теми за размисъл

1. Как споделянето на преживяванията ми с другите ме накара да се чувствам? Кои емоции изникнаха и чувствах ли се свързан или отделен от групата?
2. Как слушането на другите ме накара да се чувствам?
3. Тази дейност промени ли перспективата ми за начина, по който различните хора преживяват обществото ни? Ако е така, как? Ако не, защо?

Източници

Council of Europe (Ed.): Compass: Manual for Human Rights Education with Young People. playing with pictures. Наличен на: <https://www.coe.int/en/web/compass/playing-with-pictures>, проверен на 10/29/2021.

4. Фалшиви новини

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Научете се да разпознавате и класифицирате фалшивите новини• Обсъдете собствените преживявания с фалшиви новини• Разберете как да предприемете действия срещу фалшивите новини
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Видео "Проверка на фактите" (док 11)• Изложение "Проверка на фактите" (док 12)• По избор: разпечатан(и) пример(и) на фалшиви новини (док 13)• Писалки за всички участници• Бяла дъска
Подготовка	Работният лист трябва да бъде разпечатан за всички участници. Ако инструкторът иска да включи пример за фалшиви новини и / или плаката, тези материали също трябва да бъдат разпечатани предварително, и прикрепени към бялата дъска. Столовете са подредени в кръг, така че участниците да могат да се виждат и разбират добре. Участниците трябва всички да могат да виждат и разбират инструктора отпред.
Онлайн адаптиране	Видеото може да бъде предавано на всеки от инструментите за <i>дигитална конференция</i> . Анкетата може да се проведе и тук – или върху инструмент, създаден специално за <i>дигитални анкети и въпросници</i> . За малките групови дискусии участниците трябва да бъдат отделени в <i>отделни дигитални стаи</i> . Дигиталният вариант на изложението "Проверка на фактите" може да стане достъпен за участниците чрез инструмент за <i>споделяне на файлове</i> , а предложенията на участниците могат да бъдат събрани на <i>дигитална бяла дъска</i> . Ако инструкторите желаят да включат примери за фалшиви новини или дигитализирана версия на плаката "Фалшиви новини", те могат да бъдат представени и на <i>дигиталната бяла дъска</i> .

Инструкции

- Въведение (5 мин): Инструкторът представя накратко темата за дейността на участниците и показва видеото "Проверка на фактите" от Metro TV. Линк към видеоклипа може да бъде намерена в допълнителните материали към този наръчник, док 11.
- Анкета (1 мин): Инструкторът провежда импровизирана анкета, като моли онези участници, които са срещнали фалшиви новини, да вдигнат ръце.
- Малки групови дискусии (10 мин): Инструкторът разделя участниците в малки групи (макс. 5 души), в които обсъждат опита си с фалшиви новини. Поне един от

участниците, които са вдигнали ръце по време на анкетата, трябва да попадне във всяка група. Ако има достатъчно време, те също трябва да помислят и да обсъдят защо хората разпространяват фалшиви новини, и кой има полза от това.

- Работен лист (15 мин): Инструкторът раздава работния лист, който може да се намери в материалния файл на този наръчник, док 12.
- Преди да започне с упражненията, инструкторът обсъжда характеристиките на фалшивите новини с групата (5 мин).
- Учениците попълват работния лист поотделно (10 мин)
- Събиране и сравняване (15 мин): Участниците представят предложенията си за надеждни информационни източници и справяне с фалшивите новини, отбелязани в работните им листове. Инструкторът събира предложенията на участниците на бялата дъска.

Инструкторите могат да въведат набор от допълнителни материали, за да направят упражнението ангажиращо. Ако инструкторите искат да илюстрират характеристиките на фалшивите новини по-ясно, те могат да разпечатат и представят пример на групата. След това характеристиките могат да бъдат подчертани върху самия пример. Някои примери за Фалшиви новини могат да бъдат намерени в материалния допълнителните материали към, док 13.

Допълнителни теми за размисъл

1. Какво си взехте от тази дейност?
2. Смятате ли, че ще събирате и споделяте информация онлайн по различен начин отсега нататък?
3. Смятате ли, че ще предприемете действия срещу фалшивите новини, ако ги разпознаете в бъдеще? Ако е така, какви?

Източници

ZDF; Klicksafe (Eds.): App+on - Sicher, kritisch und fair im Netz: Digitale Medienkompetenz für Schülerinnen und Schüler. Projekt 5: Schluss mit lustig – Wie erkennst du Fake News? Наличен онлайн на: <https://www.klicksafe.de/service/schule-und-unterricht/videoreihe-app-und-on/>, проверен на 10/29/2021.

5. Живот и действие в демократични общества

За тази дейност инструкторите могат да избират между две различни опции. 5а (Избори) позволява на участниците да се ангажират и да изпитат процеса на демократично обсъждане. 5б (Осъществяване на връзки) се фокусира върху основните участници в (идеалните) демократични общества, и позволява на участниците да изследват не само индивидуалните си функции, но и начините, по които са свързани.

5а. Избори

Час	60 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Да се обсъдят някои от спорните аспекти на едно демократично общество• Да се практикуват и развиват умения за слушане, обсъждане и убеждаване
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Насърчаване на сътрудничеството и непредубедеността• Открито пространство или дълга стена и 2 стола• Карта (А4) и цветни писалки, за да направите знаците• Лепкава лента• Малки карти и писалки за водене на бележки (по избор)• Документ с твърдения за обсъждане: "Избори – твърдения" (док 14)
Подготовка	Два знака, "съгласни" и "несъгласни", трябва да бъдат подготвени и залепени в двата края на дълга стена/или на пода. Трябва да има достатъчно място по стената, за да могат хората да се подредят в права линия. Два стола трябва да бъдат поставени в центъра на стаята, около 50см един от друг, и с достатъчно пространство хората да могат да се движат около тях. Инструкторът трябва да избере едно предложените твърдения, или да използва собствените си твърдения, формулирани предварително.
Онлайн адаптиране	Дейността може да се осъществи чрез <i>дигитална бяла дъска</i> : за знаците "съгласен" и "несъгласен", и да ги постави в двата края на линия на бялата дъска. Участниците могат да представят себе си и позициите си чрез малки икони с имената си върху тях. За груповите дискусии участниците трябва да бъдат разделени в отделни дигитално стаи.

Инструкции

1. **Въведение (1 мин):** Инструкторът посочва двата знака в двата края на стената и обяснява, че ще прочете твърдения, с които участниците могат да се съгласят в по-голяма или по-малка степен. Примери за твърдения, които могат да бъдат използвани за дейността, могат да бъдат намерени в допълнителните материали към този наръчник, **док 14**.
2. **Оценка на изявленията (2 мин):** Инструкторът прочита избраното твърдение. Участниците са инструктирани да се позиционират по стената между двата знака според това доколко са съгласни или не са съгласни: ако са съгласни или не са

- съгласни напълно, те трябва да застанат в един от краищата; в противен случай, те трябва да застанат някъде между двете точки.
- 3. Разделящи страни (3 мин):** Когато хората са се позиционирали по линията, инструкторът кани двамата в най-далечните крайности да заемат двата стола в центъра на стаята. Всички останали сега трябва да се съберат около столовете, позиционирайки се зад човека, чието виждане са съгласни в най-голяма степен или да заемат позиция в центъра, ако те са неутрални.
 - 4. Взимане на страна (5 мин):** Инструкторът дава на всеки от хората, седящи на столовете, по една минута, за да изкаже причините си за съгласие или несъгласие с първоначалното твърдение. Никой не трябва да ги прекъсва или подпомага. Всеки трябва да слуша мълчаливо. В края на минутата инструкторът моли останалите от групата да застанат зад единия или другия от лекторите, така че да има една група хора "за" твърдението, което се обсъжда, и една група "против".
 - 5. Събиране на аргументи (15 мин):** Инструкторът отпуска на двете групи петнадесет минути за да подготвят аргументи, подкрепящи позицията им, и да изберат различен говорител, който да представи тези аргументи.
 - 6. Представяне на аргументи (7 мин):** В края на петнадесетте минути инструкторът извиква групите обратно и приканва двамата нови оратори да заемат двата стола със своите "поддръжници" около тях. На тези оратори се дават по три минути всяка, за да представят аргументите си. В края на това време привържениците за едната или другата страна могат да променят позицията си и да се преместят в противоположната група, ако аргументите на противоположната страна са били убедителни.
 - 7. Аргументи за рафиниране (10 мин):** Инструкторът дава на групите още пет минути, за да работят по аргументите си и да изберат трети говорител.
 - 8. Представяне на аргументи (7 мин):** Още веднъж групите представят аргументите си, този път с третия говорител. Отново, след изказванията участниците могат да сменят позицията си, ако желаят.
 - 9. Обсъждане (10 мин):** Инструкторът обединява всички, за да разсъждава върху процеса и целта на обсъждането като форма на взаимодействие, и относно причините за оценяване на плуралистко общество. Инструкторът трябва да се опита и да попречи на групата да се привлече обратно в обсъждане на самия въпрос. Конкретни въпроси за дебрифинг могат да бъдат намерени в частта за допълнителен за размисъл по-долу.

Допълнителни теми за размисъл

1. Какво си взех от тази дейност?
2. Как оценявам сътрудничеството с групата? Чувствах ли се уважаван и включен?
3. Има ли нещо, което бих променил/а в начина на разгръщане на дискусиите?

Източници

Council of Europe (Ed.): Compass: Manual for Human Rights Education with Young People. Electioneering. Налично на: <https://www.coe.int/en/web/compass/electioneering>, проверен на: 10/29/2021.

56. Осъществяване на връзки

Час	45 – 60 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Разработване на разбиране за връзката между правата и отговорностите• Развиване на умения за обсъждане и сътрудничество• Насърчаване на гражданската отговорност
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Лист хартия и молив А4 за всяка група за правене на бележки• 4 големи листа хартия (А3) или хартия за флипчарт (по един за всеки списък) на всяка група)• 3 маркера, (един червен, един зелен и един син) за всяка група• 4 кълбета шнур или вълна (различна цветна прежда за всяка група)• Ролка лепкава лента (тиксо) за всяка група• Ножица• Изложение "Правила за игра" (док 15)
Подготовка	Инструкторите трябва да режат 6 дължини (дълги 1,5 м) шнур или вълна от всяко кълбо (24 нишки; 6 от всеки цвят, по един цвят на група), и да разпечатват работни листи за всички участници.
Онлайн адаптиране	Инструкторите могат да направят дигитализирания вариант на работния лист "Правила на игра" достъпен чрез <i>инструмент за споделяне на файлове</i> . За груповата работа участниците трябва да бъдат отделени в <i>дигитални стаи</i> . Листовите със записи и картата могат да бъдат създадени и документирани на <i>дигитална бяла дъска</i> .

Инструкции

1. **Въведение (1 мин):** Инструкторът обяснява, че целта на дейността е да се нарисова "карта" на взаимоотношенията между четирима "актьори" в рамките на (идеално) демократично общество.
2. **Групова подготовка (2 мин):** Разделете участниците на четири равни по размер групи, за да представляват четирима "участници" в демокрацията: правителството, неправителствения сектор, медиите и гражданите.
3. **Роли на актьори (10 мин):** Дайте на всяка група лист хартия А4 и молив, който да използват за правене на бележки и ги помолете да прекарат десет минути в мозъчна атака за ролята, която техният "актьор" играе в едно демократично общество, т.е. какви са основните им функции. В края на времето те следва да се споразумеят за петте най-важни функции.
4. **Списъци (2 мин):** След това групите ще подготвят своите "списъци". Подайте на всяка група голям лист хартия (А3 или лист от флипчарт) и червен флумастер и ги помолете да запишат "актьора", който представят в горната част, а в долната част - петте му най-важни функции в демократичното общество.

- 5. Представяне и обсъждане на „списъци“ (5 мин):** Съберете групите, за да представят своите "списъци". Нека групите споделят реакциите си. Попитайте ги дали са съгласни за основните функции на тези четирима "актьори". Ако желаят, групите могат да изменят списъците си с оглед на обратната връзка.
- 6. Връзка между актьори (15 мин):** Сега отделете четирите групи отново и раздайте зелените флумастери. Дайте им петнадесет минути, за да направят мозъчна атака върху това, което изискват един от друг, за да изпълняват собствените си функции. Когато времето почти изтече, помолете групите да изберат двете най-важни искания, които отправят на всеки от другите "актьори" и да ги подчертаят като използват зелен флумастер.
- 7. Въведение в "Правила за игра" (5 мин):** Раздайте работен лист на "Правилата за игра", преминете през тях и се уверете, че всеки разбира какво трябва да направи. Работният лист може да се намери в допълнителните файлове към този наръчник, **док 15.**
- 8. Подготовка на картата (5 мин):** Помолете групите да внесат своите "списъци" в средата на стаята и да ги положат на квадрат на около 1 м един от друг (виж диаграмата). Помолете членовете на всяка група да се позиционират близо до своя "ъгъл". Подайте на всяка група материали за работа- вълна, тиксо и синя писалка.
- 9. Договаряне и създаване на картата (30 мин):** Трите кръга на договаряне (по 10мин всеки) сега започват. Инструкторът напомня на участниците, че целта е да се изобразят взаимоотношенията между различните "актьори" и че когато едно искане бъде прието едно парче вълна, трябва да бъде залепено между двата документа, за да се отбележи връзката и символично приемане на отговорност. В края на тази част участниците трябва да създадат карта на актьорите и свързаните с тях функции.
- 10. Приключване и размисъл (15 мин):** Докато участниците седят около картата, инструкторът ги моли да обсъдят резултатите от дейността. Списък с въпросите за дебрифинг можете да намерите в частта "Допълнителни теми за размисъл" по-долу.

Допълнителни теми за размисъл

1. Какво си взехте от тази дейност?
2. Промениха ли се знанията и разбирането ви за начина, по който работи демократичното общество (в идеалния случай)?
3. Ако е така, как?

Източници

Съвет на Европа (Ед.): Компас: Наръчник за образование по правата на човека с млади хора. Осъществяване на връзки. Достъпно онлайн в <https://www.coe.int/en/web/compass/making-links>, проверено на 10/29/2021.

6. Обратна връзка и учене

Време	20 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">Участниците разсъждават върху това, което са научили в рамките на модула
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">За опция в: Работен лист "Обратна връзка и учене" (док 16а или 16б)
Подготовка	Столовете са подредени в U-форма, така че участниците да могат да се виждат и разбират добре.
Онлайн адаптиране	Инструкторите могат да направят дигитална версия на работния лист достъпна за групата чрез <i>инструмент за споделяне на документи</i> . Като алтернатива въпросите могат да бъдат прехвърлени към <i>дигитален бележник</i> или <i>дигитална бяла дъска</i> : всички участници могат да отговорят анонимно, като едновременно виждат какво са чувствали, мислили и научили другите участници по време на модула.

Инструкции

Инструкторът започва с много кратко обобщение на това, което е направено и научено през деня. Те избират 3 учебни цели (по една от всеки домейн, например), които са били свързани с модула и които смятат, че са най-силно свързани с дневните занимания, и ги обясняват накратко на групата. Това трябва да накара участниците активно да осъзнаят какво е целта на модула, и може да служи като основа на собствената им рефлексия. След това инструкторът може да избира между или да комбинира следните опции:

- "Бърз отговор" обратна връзка кръг:** Всеки участник бързо казва между една дума и едно изречение за опита си с модула.
- Отговаряне на въпроси:** Всеки участник отговаря на въпросите:
 - Какво беше най-важно за теб?
 - За какво би искал/а да говорим по-нататък?
 - Какво ще си вземеш за вкъщи?
- Работен лист:** Всеки участник получава работен лист с упражнение за размисъл. Инструкторите могат да избират между две различни версии. Те трябва да основават своя избор на знанията си за уменията на групата, и на времето, което имат за упражнението.
 - Вариант а е по-сложен: насърчава участниците да свържат това, което са научили през своя социален живот онлайн и офлайн. Упражнението може да се намери в допълнителните материали на този наръчник, **док 16а**.
 - Вариант б е малко по-лесен: насърчава участниците да размислят какво са научили, какво са харесали и какво биха променили в модула. Упражнението може да се намери в допълнителните материали към този наръчник, **док 16б**.

Размисълът е важен и помага да се разберат и запомнят темите на модула. Ако има достатъчно време, трябва да се приложи повече от един вариант.

Модул В – Участие онлайн (Ден трети)

Кратко описание

Третият модул запознава участниците с темата за дигиталното участие на младежта, представя инструменти и действителни възможности за активно самоорганизирано младежко участие онлайн. Участниците ще се запознаят с концепцията за гражданско участие и ще рефлектират върху собственото си участие, като същевременно опознаят инструментите за онлайн участие.

Обхват

Този модул се състои от три дейности – една доста дълга и една доста кратка дейност, в която инструкторите могат да избират между две възможности (2a / 2b), и крайният сегмент "обратна връзка и учене". Освен това включва една кратка почивка от 15 минути и една дълга обедна почивка, модулът е с продължителност 4 часа и 30 минути.

Учебни цели

Този модул адресира третия домейн на компетентност, **Това е мое право!**, и разнообразни учебни цели, особено на второ и трето ниво въз основа на таксономията на Блум **Приложи и анализирай** и **Оценявай и създавай**.

Таблица 10: Учебни цели - Модул В (Участие онлайн)

Учебни цели ¹²	Компетен- тност домейн
Помнете и разберете	
1в) Да се повиши осведомеността и разбирането на понятията образование за демокрация, активно участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
2в) Да се повиши разбирането на връзките между и значението на тези концептуални области в дигиталната сфера	
Приложи и анализирай	
4г) Да се развият нагласите на отговорност в дигиталното участие и колективното участие в създаването на уважителна и съпричастна онлайн среда	
5г) да се комуникира ефективно онлайн по ценности като образование за демокрация, активно участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
5д) Да се анализират и решават проблеми във връзка с образованието по демокрация, активното участие, както и правата и отговорностите на дигиталното гражданство	
Оценявай и създавай	
7в) Да се застъпва за дигитално участие, дигитално гражданство, права и отговорности	
8в) Да култивират ценности на образованието по демокрация, активното участие и дигиталното гражданство сред връстниците си	
9в) Създаване на съдържание, свързано с тези предмети (напр., разказване на истории и т.н.)	

¹² За допълнителни подробности моля, вижте теоретичната рамка на ACTIon (въведете връзка към документа)

Дейности

Модул С (Онлайн участие) е структуриран, както следва:

Таблица 11: Учебни цели - Модул В

Модул В – Участие онлайн (ден трети)		
№.	Наименование на дейността	Времетраене
1.	По стълбата – въведение в младежкото участие	120 мин.
	Почивка	15 мин (онлайн) / 1 час (офлайн)
2а.	О.Р.І.Н – Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие	45 мин.
2б.	F.I.R.E. – инструмент за изграждане на капацитет	45 мин.
	Почивка	15 минути
3.	Обратна връзка / учене	20 мин.
Последваща сесия (6-8 седмици по-късно)		
4а.	О.Р.І.Н – Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие	45 мин.
4б.	F.I.R.E. – инструмент за изграждане на капацитет	45 мин.

Следващият параграф ще запознае инструкторите с дейностите по-подробно, и ще им даде възможност да прилагат сами модула.

1. По стълбата – въведение в младежкото участие

Време	120 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Размисъл относно значението на участието на младежите• Да обсъди начините за увеличаване на собственото участие в местната общност• Култивиране на чувство за отговорност за собствените действия
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Изложение "Стълбата на участието" (док 17)• Голям лист хартия,• Маркери, химикалки и чифт ножици• "Лепящи листчета" или малки парчета хартия, за да бъдат залепени на стената
Подготовка	Инструкторите трябва да разпечатат копие на работния лист за всяка група (8), както и да създадат 6 знака: "препятствия", "контрол", "без контрол", "фактори, които допринасят", "контрол", "без контрол". Столовете и масите са подредени така, че участниците да могат да работят в 8 групи.
Онлайн адаптиране	Дигитализираният вариант на работния лист може да стане достъпен чрез <i>инструмент за споделяне на файлове</i> . За работата в малки групи участниците трябва да бъдат отделени в <i>отделни дигитални стаи</i> . Тъй като участниците няма да бъдат в една и съща стая, ролевата игра трябва да бъде създадена като скрипт, който се чете от отделните актьори. Идеите могат да бъдат записани и събрани на <i>дигитална бяла дъска</i> .

Инструкции

1. Каква е стълбата на участието? (45 мин)

- Асоциация (5 мин):** Участниците мозъчна атака какво означава терминът "младежко участие" за тях.
- Въведение в стълбата на участие (5 мин):** Участниците получават работния лист "Диаграма на стълбата на участието", който им се обяснява като един модел за мислене за различните начини за участие. Този модел се обсъжда накратко. Работният лист може да бъде намерен в допълнителните материали този наръчник, **док 17**.
- Подготовка на ролева игра (15 мин):** Участниците са разделени в 8 малки групи. Всяка група е разпределена по едно ниво на участие (от стълбата за участие). Те са инструктирани да подготвят кратка 2–3-минутна ролева игра, за да илюстрират нивото си.
- Представяне на ролева игра (20 мин):** Веднага след като малките групи са готови, те се редуват в представянето на своите ролеви интерпретации пред останалата част от групата. Зрителите могат да задават въпроси или да коментират различните роли, ако искат.
- E.

2. Как можем да участваме? (75 мин)

- A. **Примери от собствения живот (5 мин):** Участниците се опитват да намерят примери в собствения си живот за всяко от 8-те нива, колкото могат. Инструкторът може да ги насърчи да мислят за всички аспекти на живота си: дом, училище, клубове, работа и време със семейството и приятелите си.
- B. **Препятствия и подкрепящи фактори (20 мин):** Участниците са разделени на малки групи от 4 или 5 души. Те споделят примерите си с групата. Докато обсъждат примерите, участниците измислят идеи за препятствия (неща, които ги спират да се движат нагоре по стълбата) и дават идеи за фактори (неща, които им помагат да се движат нагоре по стълбата). Идеите са записани на отделни "лепящи листчета".
- C. **Събиране (20 мин):** подготвените знаци "препятствия" и "подкрепящи фактори" са окачени на стената на около 2 метра един от друг. Групите се връщат заедно в пленарна зала и залепват листите си на стената под правилните заглавия. Двата списъка се преглеждат от участниците. Всички недоразумения, разногласия и неясноти относно позиционирането на изявленията се разрешават.
- D. **Под контрол или не (20 мин):** Под първото заглавие се закачват подготвените заглавия "управление" и "без управление". Участниците сортират всеки списък в два под-списъка според това дали твърденията са за неща, върху които имат (или биха могли да имат) контрол, или дали твърденията се отнасят за външни фактори, които са извън техния контрол.
- E. **Преглед (10 мин):** Участниците преглеждат позициите на документите в четирите списъка.

При въвеждането на стълбата на участие трябва да се изясни, че "най-високо" ниво не винаги е най-доброто нещо. В различни ситуации и в зависимост от експертния опит на хората, наличността на време или нивото на интерес може да е най-подходящо да участвате например, като консултант или като представител. Няма нищо "погрешно" в това да бъдеш само консултиран (или дори да бъдеш само информиран) в определени ситуации. Най-долните три стъпала на манипулацията, прикритието и токенизма обаче не са приемливи и не могат да се считат за "участие", защото тяхното участие и принос са минимални или несъществуващи. Трябва да подчертаете тази точка и да сте сигурни, че никой не се съмнява в това.

Когато групата се опитва да помисли за разрешаване на фактори и препятствия, те могат да бъдат подпомогнати да поставят възможно най-много изявления под категорията "контрол". Възможни примери/напомняне: "препятствията" могат да бъдат психологически, както и физически или структурни. В дискусиите участниците трябва да бъдат насърчавани да намират начини около неща, които изглеждат като препятствия, например, ако предполагат, че "орган (учители или съвет на управителите в клуб или колеж) няма да ни позволи", разберете дали са опитали да питат! Ако кажат: "Не мислим, че можем да го направим", попитайте как биха могли да докажат, че биха могли да го направят! Ако кажат "Това само би накарало родителите ми / учителите / местната власт да се ядосат", вижте дали могат да намерят други

начини за поставяне на въпроса, така че лицето или хората, посочени да реагират по различен начин.

Допълнителни теми за размисъл

1. Дали дейността ми помогна да мисля по-ясно за начините, по които участвам в различни области от живота си? Кое ме изненада най-много?
2. Има ли значение дали младите хора участват активно или не? Защо?
3. Дали участниците в групата биха искали да могат да участват на по-високо или по-ниско "стъпало", отколкото в момента? Ако е така, в кои области? Какви са причините за това, и срещу какви са причините?
4. Колко хора смятат, че биха могли да участват повече, отколкото в момента, и колко чувстват, че ще направят това? Ако е така, как и кога?

Източници

Съвет на Европа (Ед.): Компас: Наръчник за образование по правата на човека с млади хора. По стълбата. Достъпно онлайн в <https://www.coe.int/en/web/compass/on-the-ladder>, проверено на 10/29/2021.

3. Въведение в дигиталните инструменти за активно младежко участие

За тази част от модула инструкторите могат да избират между две различни опции: въведение в онлайн платформата за младежко участие **adhocracy+**¹³, или към приложението за изграждане на дигитална грамотност F.I.R.E.

2a. adhocracy+ – Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие

времетраене 45 минути

Цели & подход

- Опознайте eParticipation и платформата adhocracy+ като цяло.

Инструменти & оборудване

- Представяне на презентацията за adhocracy+ (док **18**)
- Работен лист adhocracy+ (**док 18**)
- Компютър или телефони с WIFI достъп

Подготовка За да ползват платформата, инструкторите трябва да създадат акаунт за своята организация (напр., тяхното училище или младежка група). Те трябва да регистрират профил и да изпратят имейл до start@adhocracy.de¹⁴ с подробностите за тяхната организация най-малко 48 часа преди провеждането на дейността¹⁵.

Участниците седят в малки групи, за да могат да видят презентацията. Всички участници имат достъп до телефон или компютър с WIFI. Телефони или компютри или са предоставени, или участниците са информирани да донесат своите устройства. Те са инструктирани да създадат личен акаунт в adhocracy+ предварително. Работният лист се отпечатва за всяка група (5).

Онлайн адаптиране Презентацията може да бъде показана от инструктора чрез *инструмента за дигитална конференция*. Дигитализираният вариант на работния лист може да стане достъпен чрез инструмент за *споделяне на документи*. За работата в малки групи участниците трябва да бъдат отделени в *отделни дигитални стаи*. Ако инструкторите желаят да документират резултатите от мозъчната атака, те могат да направят това на *дигитална бяла дъска*.

¹³ Работният език в платформата е английски

¹⁴ Допълнителни подробности относно начина на регистрация като организация можете да намерите на уебсайта на adhocracy+ <https://manual.adhocracy.plus/de:start>

1. **Въведение в adhocrasy+ (7 мин):** фасилитаторът представя накратко уебсайта adhocrasy+: свързва собствения си лаптоп / таблет към проектора и демонстрира основните функции на уебсайта на участниците (напр. Търсене на проекти, създаване на проекти и т.н.).
2. **Формиране на проектни групи (3 мин):** Участниците формират малки групи (приблизително 5 души в група): заедно, в тази сесия и следващите 6-8 седмици, те ще разработят и реализират свой собствен проект за участие. В зависимост от групата, сформирането на малките групи може да бъде водено от фасилитатора или самостоятелно водено от участниците.
3. **Откриване на adhocrasy+ (10 мин):** Малките групи седят заедно и заедно изследват adhocrasy+. Те проучват съществуващ проект на платформата, от която се интересуват, за да разберат как работи уебсайтът и как може да изглежда проектът за участие.
4. **Разработване на проект (20 мин):** Участниците продължават да работят в своите малки групи. Въз основа на своите изследвания, те обмислят идеи за проекти, които могат да проведат сами. Те решават за един проект, който искат да реализират, използвайки adhocrasy+, през следващите 6-8 седмици. По време на тази фаза участниците попълват въпросите в работния лист, който включва полезни съвети за измисляне на идея за проект. Работният лист може да бъде намерен в материалния файл на този наръчник, **док 18**. Ключово за развитието на проекта през следващите седмици е и създаването на времеви план: групите трябва да направят версия на времевия график, достъпна за фасилитатора.
5. **Споделяне на идеи (5 мин):** Всяка група представя накратко своята проектна идея в пленарната зала.

За да продължат да развиват и реализират проекта си, членовете на малките групи трябва да поддържат връзка през следващите седмици. Ако все още не са установили контакт помежду си, фасилитаторите трябва да насърчат участниците да обменят данни за контакт (например телефонни номера) и евентуално да създадат група за съобщения за по-нататъшно сътрудничество. Също така би било полезно за инструктора да остане в контакт с групата през следващите седмици: те биха могли да изпращат напомнания или да искат актуализации на проектите по имейл (въз основа на времевите планове на участниците) и да напомнят, че участниците могат да се свържат с тях за помощ и подкрепа с техните проекти. тъмнина Описанието е генерирано автоматично (**doc 18**).

6-8 седмици след тази дейност ще се проведе последваща сесия: тук участниците ще представят своя реализиран / текущ проект на останалата част от групата и ще обменят опит с adhocrasy +. За тези актуализации на проекта те трябва да подготвят кратки презентации (5-10 минути; с помощта на Power

Point/плакат на проекта/снимки/видеоклипове). Информация за последващата сесия и задачите дотогава може да бъде намерена и в работния лист "adhocracy+" (**doc 18**).

Допълнителни теми за размисъл

1. Какви са възможните предизвикателства пред предстоящата работа по проекта?
2. Какви са надеждите ми по отношение на проекта?
3. Какво очаквам с нетърпение по отношение на проекта?
4. Какво е моето впечатление от adhocracy+?

Източници

Liquid Democracy e.V.; nexus – Institut für Kooperationsmanagement und interdisziplinäre Forschung GmbH: adhocracy+. Available online at <https://manual.adhocracy.plus/en:start> checked on 05/12/2023.

26. F.I.R.E. – Инструмент за изграждане на капацитет

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">Опознайте идеята за дигитални инструменти за самообразование и приложението F.I.R.E. – От идея до реализация и изпълнение – като цяло
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">Презентация на F.I.R.E. (док 19)Телефони или планшети с приложението F.I.R.E. за всеки участник
Подготовка	Инструкторът се подготвя, като се информира за идеята и функцията на приложението F.I.R.E. Участниците седят на малки групи и за да могат да видят презентацията. Всички участници имат достъп до телефон с приложението F.I.R.E. Телефони или са предоставени, или участниците са информирани да донесат телефоните си и да изтеглят приложението F.I.R.E. предварително.
Онлайн адаптиране	Презентацията може да бъде показана от инструктора чрез <i>инструмента за дигитална конференция</i> .

Инструкции

- Въведение във F.I.R.E. (10 мин):** Инструкторът представя накратко приложението F.I.R.E. с подготвената Презентация. Презентацията може да бъде намерена допълнителните материали към този наръчник, **док 21**.
- Практика с помощта на F.I.R.E. (25 мин):** Участниците се упражняват да използват F.I.R.E. самостоятелно. Те могат да проверят всички функции и да започнат да изучават модулите и темите, предоставени от приложението.
- Споделете опит (10 мин):** Участниците споделят съдържанието, което са научили от приложението, и обсъждат опита си, като го използват с групата.

За да се изпълни крайната цел на програмата – да се накарат младите хора да участват политически онлайн – участниците следва да продължат да използват F.I.R.E.. В следващите 4 – 8 седмици те имат време да се научат с приложението и да развият своите компетенции.

Допълнителни теми за размисъл

- Какво е добро на F.I.R.E.?
- Какво не харесвам във F.I.R.E.?

Източници

Фондация "Отворено пространство" (Ед.): F.I.R.E. От идея до реалност & изпълнение. Достъпно онлайн в <https://www.openspacebg.com/f-i-r-e-from-idea-to-reality-execution-2/>, проверено на 10/29/2021.

3. Обратна връзка и учене

Час	20 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">Участниците отразяват какво са научили в рамките на модула
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">За опция в: Работен лист "Обратна връзка и учене" (док 20а или 20б)
Подготовка	Столовете са подредени в U-форма, така че участниците да могат да се виждат и разбират добре.
Онлайн адаптиране	За опция в инструкторите могат да направят дигитална версия на работния лист достъпна за групата чрез <i>инструмент за споделяне на документи</i> . Като алтернатива въпросите могат да бъдат прехвърлени към <i>дигитален бележник</i> или <i>дигитална бяла дъска</i> : всички участници могат да отговорят анонимно, като едновременно виждат какво са чувствали, мислили и научили другите участници по време на модула.

Инструкции

Фасилитаторът започва с много кратко обобщение на това, което е направено и научено през деня. Те избират 3 учебни цели (по една от всеки домейн, например), които са свързани с модула и които смятат, че са най-силно свързани с упражненията през деня, и ги обясняват накратко на групата. Това трябва да накара участниците активно да осъзнаят каква е целта на модула, и може да служи като основа на собствената саморефлексия. След това инструкторът може да избира или да комбинира следните опции:

- Бърза обратна връзка кръг:** Всеки участник бързо казва между една дума и едно изречение за опита си с модула.
- Отговаряне на въпроси:** Всеки участник отговаря на въпросите:
 - Какво беше най-важно за теб?
 - За какво бихте искали да говорим по-нататък?
 - Какво би си взел/а за вкъщи?
- Работен лист:** Всеки участник получава работен лист с упражнение за размисъл. Инструкторите могат да избират между две различни версии. Те трябва да основават своя избор на знанията си за уменията на групата си, и потенциално на времето, което имат за упражнението.
 - Вариант а е по-сложен: насърчава участниците да свържат това, което са научили различни части от своя онлайн и офлайн социален живот. Упражнението може да се намери в материалния файл на този наръчник, **док 20а**.
 - Вариант б е малко по-лесен: насърчава участниците да размислят какво са научили, какво са харесали и какво биха променили в модула. Упражнението може да се намери в материалния файл на този наръчник, **док 20б**.

Размисълът е важен и помага да се разберат и запомнят темите на модула. Ако има достатъчно време, трябва да се приложи повече от един вариант.

4. Последващи действия: Опит с активно участие на младежта

Няколко седмици след запознаването на участниците с един от инструментите за активно младежко участие (adhocracy+/F.I.R.E.), фасилитаторите трябва да проведат кратка последваща сесия: тук участниците са поканени да обменят и разсъждават върху опита си от използването на adhocracy+ или F.I.R.E.. Времето, в което се провежда последващата сесия, зависи от това коя от опциите (2a/2b) е избрана от инструктора. За да разработят и реализират проекти с adhocracy+ (2a), участниците се нуждаят от повече време. Следователно тази последваща сесия (4a) се провежда 6-8 седмици след първоначалната дейност. Участниците трябва да се нуждаят от по-малко време, за да тренират с приложението F.I.R.E. (2b) – по този начин тази последваща сесия (4b) се провежда 2 седмици след първоначалната дейност.

4a. adhocracy+— Европейска платформа за проекти за младежта онлайн участие

Час	1 ч. 30 минути
Цели & подход	Откриване на разнообразни възможности за дигитално младежко участие (чрез представяне на реализираните проекти) Обмяна на опит със собствен проект и с използването на adhocracy+ Отразяване на успехите и предизвикателствата в съвместното разработване и изпълнение на проекти за участие
Инструменти & оборудване	Химикали Работен лист "Опит с adhocracy+" (док. 21) инструменти за показване на проектната документация (презентации/снимки/видео) на участниците (напр. лаптоп/таблет и проектор)
Подготовка	Фасилитаторът запозна участниците с adhocracy+ 6-8 седмици преди тази последваща сесия. През това време участниците трябва да са проектирали и реализирали проект на уебсайта adhocracy+ и по този начин да са натрупали опит с онлайн участие. Участниците седят в кръг/u-форма, за да могат да се виждат и разбират помежду си, инструктора и презентациите отпред. Работният лист се отпечатва за всеки участник. Ако участниците искат да покажат презентации / видеоклипове / снимки на проекта си, те трябва предварително да обсъдят това с фасилитатора, за да могат да бъдат подготвени необходимите цифрови инструменти. За тази цел инструкторите могат да изпратят напомнящ имейл на участниците преди сесията.
Онлайн адаптиране	Домакин на сесията е фасилитаторът с дигитален инструмент за конференция. Цифровизираната версия на работния лист може да бъде

достъпна чрез инструмент за споделяне на документи. За работата в малки групи участниците трябва да бъдат разделени в отделни дигитални стаи. Ако фасилитаторите желаят да документират резултатите от дискусията за обратна връзка (стъпка 3в), те могат да го направят на цифрова бяла дъска.

Инструкции

Въведение (2 мин): Фасилитаторът дава кратко резюме на последната сесия за adhocrasy+ и задачата, която участниците трябваше да завършат с помощта на adhocrasy+ (изпълнение на собствен проект за участие в малки групи).

Представяне на проектите (45 мин):

Презентации (5-10 мин.): Всяка проектна група представя накратко своя проект пред групата. Тук те могат да говорят и за предизвикателствата и акцентите в процеса на разработване и внедряване. Ако са донесли цифрови материали (напр. снимки/видео/презентация), те трябва да използват инструментите, подготвени от инструктора (напр. лаптоп/таблет и биймър), за да ги представят. Алтернативно, групите могат да окачат плакат на проекта. Не е необходимо проектите да бъдат напълно завършени до този момент – участниците могат да представят и напредъка си и оставащите задачи до момента. Важно е обаче, че те са започнали с изпълнението.

Въпроси / впечатления (3-5 минути): След всяка презентация, останалата част от групата има няколко минути, за да зададе въпроси, да даде обратна връзка и да сподели впечатленията си от проекта.

Този процес се повтаря за всички проектни групи. Инструкторът трябва да раздели времето за презентацията и въпросите поравно между всички групи.

Обратна връзка и размисъл – adhocrasy+ и младежко участие (30 мин):

Работен лист (10 мин): Участниците работят самостоятелно и отговарят на кратък въпросник за опита си с разработването на проекта, използвайки adhocrasy+. Работният лист "Опит с adhocrasy+" може да бъде намерен в материалната колекция на този наръчник, **док 21**. Коя беше любимата ми част от използването на adhocrasy+?

Дискусия в малки групи (10 мин): Участниците вече са разделени на малки групи (приблизително 5 членове). Те споделят своя опит с платформата и се концентрират по-специално върху следните въпроси:

1. Какво ми хареса в adhocrasy+?
2. Какво ми се стори трудно/не толкова добро в adhocrasy+?
3. Наистина ли adhocrasy+ помага на младите хора да участват активно?

Обмен в пленарна зала (10 мин): Инструкторът събира групата отново. Участниците представят резултатите от своите дискусии в малки групи и обменят опит в общата група.

Финален размисъл – край на уъркшопа (10 мин): Инструкторът започва кръг за обратна връзка "Фенерче". Всеки участник отговаря на следния въпрос в едно или две изречения: "Как открих семинара (DigiPAC) като цяло и какво се промени за мен чрез участието?"

Източници

Liquid Democracy e.V.; nexus – Institut für Kooperationsmanagement und interdisziplinäre Forschung GmbH: adhocracy+. Available online at <https://manual.adhocracy.plus/en:start> checked on 05/12/2023.

46. F.I.R.E – Инструмент за изграждане на капацитет

Час	45 минути
Цели & подход	<ul style="list-style-type: none">• Обмен на опит сред участниците
Инструменти & оборудване	<ul style="list-style-type: none">• Писалки• Работен лист "Преживявания с F.I.R.E." (док 22)
Подготовка	Инструкторът вече е запознал участниците с приложението F.I.R.E няколко седмици преди тази последваща сесия. В това време участниците трябва да са придобили опит с приложението. За сесията участниците седят в малки групи, за да могат да видят презентацията. Работният лист се разпечатва за всеки участник.
Онлайн адаптиране	Сесията може да бъде хоствана от инструктора с <i>дигитален конферентен инструмент</i> . Дигитализираният вариант на работния лист може да стане достъпен чрез инструмент за <i>споделяне на документи</i> . За груповата работа участниците трябва да бъдат отделени в <i>отделни дигитални стаи</i> . Ако инструкторите желаят да документират резултатите от фазата на мозъчната атака, те могат да направят това на <i>дигитална бяла дъска</i> .

Инструкции

1. **Въведение (10 мин):** Инструкторът дава кратко обобщение на последната сесия по F.I.R.E и задачата, която участниците трябваше да завършат с помощта на F.I.R.E. (капацитет за обучение и изграждане).
2. **Оценка от участниците (10 мин):** Участниците работят самостоятелно и отговарят на краткия въпросник за опита си с F.I.R.E.. Работният лист "Опит с F.I.R.E." може да бъде намерен в допълнителните материали към този наръчник, **док 22**.
3. **Групова дискусия (10 мин):** Малки групи (по около 5 участници) обменят своя опит с F.I.R.E и отговарят на следните въпроси:
 - a. Какво беше най-важно за мен, докато използвах F.I.R.E?
 - b. Къде имах проблеми с използването на F.I.R.E?
 - c. Дали F.I.R.E наистина дава възможност на младите хора да участват?
4. **Финална дискусия (15 мин):** Инструкторът отново събира групата. Участниците представят резултатите от дискусиите в малките групи и обменят своя опит в пленарната фаза.
5. **Финален кръг (5 мин):** Инструкторът започва кръг за бърза обратна връзка . Всеки участник отговаря на следния въпрос в едно изречение: "Мога ли да си представя да използвам F.I.R.E отново в бъдеще?"

Източници

Фондация "Отворено пространство" (Ед.): F.I.R.E. От идея до реалност & изпълнение. Достъпно онлайн в <https://www.openspacebg.com/f-i-r-e-from-idea-to-reality-execution-2/>, проверено на 10/29/2021

Източници

Anne Frank House; Anne Frank Zentrum; Eagerly Internet; Erinnern.at; International School Amsterdam; MART et al.: Stories that Move - Toolbox against discrimination. OK, or not OK? Available online at <https://olt.storiesthatmove.org/en/path/facing-discrimination/is-this-serious/five-situations/five-situations/>, checked on 10/29/2021.

Bulgarian safer internet centre applied research and communications fund (Ed.). Module 3. Available online at <https://eucpn.org/document/cyberscout-programme>, checked on 10/29/2021.

Bulgarian safer internet centre applied research and communications fund (Ed.): Methodology of the Cyberscout Training Programme, Bulgarian safer internet centre. Module 1. Available online at <https://eucpn.org/document/cyberscout-programme>, checked on 10/29/2021.

Common sense education (Ed.): Who are you online - video discussion. Teen Voices: Presenting Yourself Online. Available online at <https://docs.google.com/document/d/1fxkpqrHNUJjZ9vzVxsYW-tN5LTXyP0DZwAkuvo77nSM/edit>, checked on 10/29/2021.

Council of Europe (Ed.): Compass: Manual for Human Rights Education with Young People. Electioneering. Available online at <https://www.coe.int/en/web/compass/electioneering>, checked on 10/29/2021.

Council of Europe (Ed.): Compass: Manual for Human Rights Education with Young People. Making links. Available online at <https://www.coe.int/en/web/compass/making-links>, checked on 10/29/2021.

Council of Europe (Ed.): Compass: Manual for Human Rights Education with Young People. playing with pictures. Available online at <https://www.coe.int/en/web/compass/playing-with-pictures>, checked on 10/29/2021.

Council of Europe (Ed.): Compass: Manual for Human Rights Education with Young People. On the ladder. Available online at <https://www.coe.int/en/web/compass/on-the-ladder>, checked on 10/29/2021.

Erasmus+ (Ed.): Me and your story. Storytelling. Available online at <https://rixwiki.org/mys/home/mys-storytelling>, checked on 10/29/2021.

Erasmus+-Projekt DETECT (Ed.): Detect: Enhancing digital citizenship - method manual for teacher. Exercise 1. Available online at <https://www.detect-erasmus.eu/de/resultate/begleitmaterial-fuer-detect-studios-o2/>, checked on 10/29/2021.

Kurt (2017): based on: Bloom, B. S. (1956). Taxonomy of educational objectives.

Liquid Democracy e.V.; nexus – Institut für Kooperationsmanagement und interdisziplinäre Forschung GmbH: adhocracy+. Available online at <https://manual.adhocracy.plus/en:start> checked on 05/12/2023.

Open Space Foundation (Ed.): F.I.R.E. From Idea to Reality & Execution. Available online at <https://www.openspacebg.com/f-i-r-e-from-idea-to-reality-execution-2/>, checked on 10/29/2021.

Youth MIND Education; SPI Forschung gGmbH Berlin (Eds.): Diversity-Training in Schulen. Übung 1. Available online at http://youth-mind.eu/wp-content/uploads/2020/05/Good-Practice-I_Diversity-training-at-school_Method_Handpout_German.pdf, checked on 10/29/2021.

ZDF; klicksafe (Eds.): App+on - Sicher, kritisch und fair im Netz: Digitale Medienkompetenz für Schülerinnen und Schüler. Projekt 5: Schluss mit lustig – Wie erkennst du Fake News? Available online at <https://www.klicksafe.de/service/schule-und-unterricht/videoreihe-app-und-on/>, checked on 10/29/2021

ACTion

*Promoting active citizenship
through civic education and
active online participation
of youth role models*

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. AGREEMENT NUMBER: 621400-EPP-1-2020-1-DE-EPPKA3-IP1-SOC-IN
PROJECT TITLE: ACTion – promoting active citizenship through civic education and active online participation of youth role models

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

